

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU STRATEGII TERYTORIALNEJ OBSZARU PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ LIPNA

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego
we Włocławku jest Jednostką Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna

Opracowanie zostało wykonane
w Kujawsko-Pomorskim Biurze Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku
w Oddziale w Toruniu

przez zespół w składzie:

Izabela Budzyńska

Małgorzata Dziechciarz

Sławomir Flanz

Beata Hennig

Patrycja Jaremczuk

Barbara Kosińska

Aleksandra Kowalska

Katarzyna Miler-Kwasigroch

Mirosław Skiba

Patrycja Zdunkiewicz

Agata Żmuda-Tarnowska

Toruń, 13 marca 2024 r.

Spis treści

1	Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy	4
2	Cel, zakres i metody opracowania prognozy.....	4
3	Informacje o projektowanym dokumencie.....	7
3.1	Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu	7
3.2	Powiązanie projektu Strategii Terytorialnej OPPT Lipna ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027.....	8
4	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	9
5	Ocena istniejącego stanu środowiska, elementów przyrodniczych, zagrożeń dla środowiska i źródeł tych zagrożeń.....	10
	Budowa geologiczna.....	10
	Rzeźba terenu.....	10
	Osuwiska i obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych	10
	Udokumentowane złoża kopalin	11
	Gleby	12
	Wody powierzchniowe i podziemne	13
	Zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna.....	15
	Przyrodniczy system obszarów chronionych.....	16
	Zagrożenia poważnymi awariami	21
	Powietrze	22
	Stan akustyczny (hałas)	22
	Pola elektromagnetyczne	23
	Zmiany klimatu	23
	Zagrożenia dla ładu przestrzennego.....	24
	Odpady.....	26
	Gospodarka wodno-ściekowa	27
5.1	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	28
5.2	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu dokumentu	29
6	Istniejące problemy ochrony środowiska i cele istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	30
7	Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	32
	Natura 2000	34
	Różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny	35
	Ludzie	36
	Woda	37
	Powietrze	38

Powierzchnia ziemi.....	39
Krajobraz	40
Klimat	41
Zasoby naturalne.....	42
Zabytki.....	42
Dobra materialne	43
8 Analiza wariantowa przeprowadzona w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierająca racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.....	44
9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod oraz częstości przeprowadzenia analizy skutków realizacji projektu dokumentu	46
10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym	48
Wykorzystane materiały.....	50
Spis tabel.....	51
Spis map.....	51

Załącznik nr 1

Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Lipna na elementy środowiska

1 Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana została do projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna (ST OPPT Lipna) przekazanego pismem Wicestarosty Powiatu Lipnowskiego z dnia 12 lutego 2024 r., znak: RP.033.4.2024. Stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (sooś). Obowiązek jej przeprowadzenia dla projektu Strategii wynika z art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Projekt dokumentu nie wymaga przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, tj. pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wpływającego na teren innego państwa, wynikającego z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wykonawcą prognozy jest Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna.

Prognoza została wykonana w ramach obowiązków statutowych Biura.

2 Cel, zakres i metody opracowania prognozy

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu ST OPPT Lipna jest zidentyfikowanie i ocena procesów mogących zachodzić w środowisku w wyniku realizacji przyjętych założeń, a także wskazanie sposobów na zminimalizowanie lub całkowitą eliminację negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym zdrowie i życie ludzi.

Prognoza sporządzona została zgodnie z art.51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie uzgodniono z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszcy (pismo z dnia 6 lutego 2024r., znak: WOO.411.4.2024.KB) oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Bydgoszcy (pismo z dnia 19 stycznia 2024 r., znak: NNZ.9022.4.3.2024).

Z pism określających zakres i stopień szczegółowości wymaganych informacji wynika, że prognoza oddziaływania na środowisko do projektu ST OPPT Lipna powinna zostać sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiając w szczególności zagadnienia:

1. opis metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, w szczególności informacje dotyczące pochodzenia danych na temat środowiska przyrodniczego;
2. istniejący stan środowiska, w tym opis elementów przyrodniczych, zagrożenia dla środowiska i źródła tych zagrożeń oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

5. analizę wpływu planowanego zagospodarowania na przedmiot i cele ochrony obszarów chronionych w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych dotyczących tych form,
6. analizę wariantową przeprowadzoną w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierającą racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.

Przedstawiony zakres prognozy pozwoli, aby projekt dokumentu, uwzględniając aspekty środowiskowe, wspomógł zrównoważony rozwój, zapewnił warunki równowagi przyrodniczej i pozwolił na racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska.

Prognozę opracowano stosowanie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Przy sporządzeniu Prognozy bazowano przede wszystkim na metodzie badawczej polegającej na zbieraniu i analizowaniu dostępnych danych. Wykorzystano przede wszystkim informacje o środowisku i jego stanie publikowane przez odpowiednie służby i instytucje, np. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, PGW Wody Polskie, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu i wiele innych. Informacje pozyskiwano również z powszechnie dostępnych geoportali, np. mapy.geoportal.gov.pl, geoportal.infoteren.pl, geoportal.mojregion.info, bdl.lasy.gov.pl, mapa.korytarze.pl, geoportal.pgi.gov.pl, geoserwis.gdos.gov.pl, isok.gov.pl i innych oraz z Internetowego Atlasu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Wykorzystane zostały także materiały niepublikowane będące w posiadaniu KPBPPiR oraz wiedza zespołu autorskiego na temat problemów ekologicznych w regionie. W przygotowywanym materiale sięgano również do dokumentów strategicznych i planistycznych jednostek samorządu terytorialnego zrzeszonych w Stowarzyszeniu na rzecz Gmin i Powiatu Lipnowskiego.

Przygotowywany projekt dokumentu ST OPPT Lipna formułuje cele i założenia rozwoju obszaru, który obejmuje swym zasięgiem terytorialnym obszar całego powiatu lipnowskiego, tj. miasto Lipno, miasto i gmina Skępe, miasto i gmina Dobrzyń nad Wisłą, miasto i gmina Kikół, miasto i gmina Bobrowniki, gmina Lipno, gmina Chrostkowo, gmina Tłuchowo, gmina Wielgie. Dokument został sporządzony w ścisłym nawiązaniu do ustaleń programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (FEKP 2021-2027). Powiązanie projektu dokumentu z innymi dokumentami, w tym z wymienionym programem regionalnym, zawiera rozdział 3.2. Zwraca się uwagę, że dla ww. programu regionalnego przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w ramach której sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko. Projekt FEKP 2021-2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Niniejszy projekt dokumentu zawiera kompletny wykaz projektów, które mogą być na jego podstawie realizowane, a głównym źródłem ich finansowania będzie program regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Nie jest to dokument otwarty, który umożliwia formułowanie nowych projektów – jego ustaleniami jest lista konkretnych projektów. Wykaz projektów wybranych do wsparcia zamieszczony został w rozdziale 9.4 – w tabeli 12 znajduje się 40 projektów z listy podstawowej. Dodatkowo, na potrzeby sprawnego wdrażania Strategii, wskazano 10 projektów na liście rezerwowej (rozdział 9.5 – tabela 13), możliwych do realizacji po uwolnieniu środków w ramach powierzonej alokacji lub zwiększenia alokacji dla Partnerstwa. Jednocześnie zwraca się uwagę, że wykaz wybranych projektów, poza określeniem gminy, na obszarze której mają być realizowane, ewentualnie obszaru całego powiatu, nie zawiera danych na temat dokładnej lokalizacji przestrzennej planowanych działań. Część z projektów ma charakter „miękkiej”. Brakuje

jednak informacji na temat przedmiotowego zakresu planowanych projektów. W związku z tym zwraca się uwagę, że w prognozie starano się zidentyfikować te działania, które będą oddziaływały na przestrzeń, w tym poszczególne komponenty środowiska, w sposób trwały. Za cel prognozy postawiono określenie przewidywanych skutków wpływu założeń projektu ST OPPT Lipna na środowisko. Starano się przedstawiać ewentualne sposoby uniknięcia negatywnych oddziaływań, w tym rozważenie możliwych rozwiązań alternatywnych.

W niniejszej prognozie ocenie oddziaływania na środowisko poddano projekty wymienione w projekcie ST OPPT Lipna, zarówno te z listy podstawowej, jak i rezerwowej. Ocena zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dotyczyła wpływu planowanych projektów na obszary Natura 2000, jak i poszczególne komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne. Projekty oceniono w oparciu o przygotowaną matrycę logiczną. Jej wiersze stanowiły poszczególne projekty – pogrupowane według celów szczegółowych założonych w przedmiotowym projekcie ST OPPT Lipna, kolumny natomiast zawierały ww. komponenty środowiska. Szczegółowy opis metody, jaką dokonano oceny przewidywanych znaczących oddziaływań zawarto w rozdziale 7.

Do prezentacji wybranych zagadnień przestrzennych wykorzystano również metody graficzne, których efektem są ryciny uzupełniające część tekstową. Z uwagi na brak danych lokalizacyjnych dotyczących wskazywanych projektów mają one charakter poglądowy. Niemniej jednak stanowią podstawę oceny potencjalnego wpływu zakładanych do realizacji projektów na zachowanie ciągłości systemu obszarów chronionych, który obejmuje obszarowe formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i rezerваты przyrody, a także korytarze migracji, w szczególności wyznaczone przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk.

Formułując wnioski w zakresie oceny oddziaływań na środowisko, oceny możliwości i sposobów ograniczania i zapobiegania przewidywanym znaczącym negatywnym wpływom czy proponowania rozwiązań alternatywnych, bazowano na powszechnie dostępnych opracowaniach dotyczących aspektów środowiskowych, w tym promujących dobre praktyki, literaturze specjalistycznej oraz wiedzy i doświadczeniu członków zespołu eksperckiego.

Brak możliwości przestrzennej lokalizacji większości projektów, które mają być realizowane w ramach Strategii, pozostawia pewien margines niepewności. Niemniej jednak podejmowanie konkretnych działań w przestrzeni będzie uwarunkowane spełnieniem określonych przepisami wymagań formalno-prawnych, w tym związanych ze środowiskiem. W przypadku przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie zawsze znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone będą odrębne postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko. Tym samym stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie dostosowano do poziomu ogólności projektu ST OPPT Lipna.

Jednocześnie zwraca się uwagę na ocenę przewidywanych oddziaływań na środowisko wykonaną w Prognozie oddziaływania na środowisko do projektu programu regionalnego FEdKP 2021-2027. W ramach projektu FEdKP 2021-2027 wskazano kierunki wsparcia, w obrębie których dofinansowywane będą wybrane typy projektów. Wpisują się w nie projekty wybrane i umieszczone w projekcie ST OPPT Lipna. W prognozie do projektu FEdKP 2021-2027 dokonano charakterystyki wszystkich ośmiu priorytetów tematycznych pod kątem alokacji środków jakie przeznaczono na wykonanie przewidzianych w ich ramach działań oraz wpływu ich realizacji na elementy środowiska. Dokonano również oceny przewidywanych oddziaływań celów szczegółowych (wskazywanych w ramach tych ośmiu priorytetów) na poszczególne komponenty środowiska. Dodatkowo zwraca się uwagę, że dla projektu FEdKP 2021-2027 wykonano ocenę zgodności zakresów wsparcia w niej zawartych z zasadą „nie czyn poważnych szkód” (DNSH), w której nie zidentyfikowano działań, które mogłyby wyrządzić poważne szkody dla łagodzenia zmian klimatu, adaptacji do zmian klimatu,

zrównoważonego wykorzystania i ochrony zasobów wodnych, gospodarki o obiegu zamkniętym, zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli oraz ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów.

Podkreślenia wymaga fakt, że jak wskazywano wcześniej, projekty zawarte w projekcie ST OPPT Lipna są ściśle związane z zakresami wsparcia wskazywanymi w programie regionalnym FEDKP 2021-2027, dla których będzie on stanowił główne źródło finansowania. Pozostałe możliwe źródła finansowania tych projektów to programy krajowe sporządzane w ramach Polityki Spójności 2021-2027, dla których również przeprowadzono strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.

3 Informacje o projektowanym dokumencie

3.1 Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Projekt strategii terytorialnej OPPT Lipna sporządzony został w celu realizacji IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego), na podstawie art. 36 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. poz. 1079). To instrument rozwoju terytorialnego używany w wybranych obszarach tematycznych, wskazanych w programie. Zakłada realizację programu zgodnie z warunkami określonymi w umowie partnerstwa na obszarach wyznaczonych przez instytucję zarządzającą. Zgodnie z przytoczonym artykułem ustawy, strategia terytorialna opracowywana jest przez gminę, powiat lub ich partnerstwo utworzone w jednej z wybranych form współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Na obszarze OPPT Lipna powstało Stowarzyszenie na rzecz Gmin i Powiatu Lipnowskiego „Wspólnie dla przyszłości”, do którego w ramach uchwały w sprawie przystąpienia jako członka zwyczajnego do Stowarzyszenia na rzecz Gmin i Powiatu Lipnowskiego „Wspólnie dla przyszłości” przystąpiły wszystkie gminy powiatu lipnowskiego oraz samorząd powiatu. Dokument ten jest elementem polityki terytorialnej, której założenia i poziomy zostały szerzej przedstawione w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Projekt OPPT Lipna zawiera diagnozę oraz wzajemne powiązania potencjału społecznego, gospodarczego i przyrodniczego. Prezentuje analizę problemów i potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Określa główne cele i kierunki polityki rozwoju OPPT Lipna, oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Identyfikuje rejony o niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, zagrożone marginalizacją i utratą pełnionych funkcji, które wymagają wsparcia procesu modernizacji. Ponadto omawia źródła finansowania zaplanowanych działań, a także tryb wyboru zadań strategicznych. Dokument przedstawia projekty służące zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału OPPT Lipna.

Głównym celem projektu OPPT Lipna jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Jego zakres obejmują następujące cele szczegółowe:

- gospodarka i wykształcone kadry,
- zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna,
- wysoka jakość życia społeczeństwa,
- atrakcyjna i dostępna przestrzeń,
- wsparcie administracyjne.

Realizacja powyższych zagadnień odbędzie się poprzez zaplanowaną interwencję w ramach polityki terytorialnej województwa. Zidentyfikowane problemy i potrzeby rozwojowe zostały ujęte w projektach mających na celu poprawę innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.

3.2 Powiązanie projektu Strategii Terytorialnej OPPT Lipna ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027

Projekt OPPT Lipna, poza częścią diagnostyczną i strategiczną zawiera również analizę spójności ustaleń z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku. Strategia Przyspieszenia 2030+ jest podstawowym dokumentem, na bazie którego prowadzona jest polityka rozwoju województwa. Zawiera syntezę uwarunkowań, określa cele i kierunki rozwoju oraz sposób realizacji zadań, źródła ich finansowania, a także tryb wyboru projektów. Stanowi punkt odniesienia w zakresie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie regionalnym. Zasadniczym celem strategii jest efektywne wykorzystanie potencjału województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Strategia województwa przedstawia politykę terytorialną w podziale na kilka zróżnicowanych poziomów. I poziom służy rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym (MOF Bydgoszczy, MOF Torunia). II poziom dotyczy podnoszenia potencjału ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz, Toruń). Natomiast III poziom ma na celu wzmocnienie rozwoju miejskich ośrodków funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław). IV poziom związany jest z rozwojem miast powiatowych i ich obszarów funkcjonalnych. V z kolei ma za zadanie wsparcie ośrodków na poziomie lokalnym. Polityka terytorialna zakłada odrębne działania wobec poszczególnych poziomów, w tym ustalenia wobec OPPT Lipna – IV poziom.

Projekt OPPT Lipna realizowany będzie również w nawiązaniu do ustaleń programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (FEEdKP 2021-2027). Wsparcie projektów odbędzie się między innymi w oparciu o instrument IIT, który w ramach polityki terytorialnej funkcjonuje na wymienionych wyżej 5 poziomach odnosząc się do zróżnicowanych potrzeb i specyfiki danego obszaru. Zgodnie z założeniami IV poziomu OPPT Lipna ukierunkowany jest na budowanie relacji wewnętrznych i podnoszenie potencjału rozwojowego. Planowane do osiągnięcia rezultaty będą wynikać z przyjętych strategii, w których określone zostały kierunki wsparcia i projekty, dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb. Finansowanie projektów ze środków programu FEEdKP 2021-2027 koncentruje się przede wszystkim na transporcie niskoemisyjnym, efektywności energetycznej, adaptacji do zmian klimatu, ochronie walorów środowiska oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców i usług publicznych, z zachowaniem zasady działań zrównoważonych.

Projekt OPPT Lipna jest zgodny z zapisami i założeniami rozwojowymi wymienionych dokumentów nadrzędnych, co wpłynie na skuteczność oraz efektywność podejmowanych działań.

4 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

W niniejszym rozdziale została dokonana analiza projektu ST OPPT Lipna pod względem ujęcia w niej celów środowiskowych ustanowionych na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Ze szczebla międzynarodowego i wspólnotowego wzięto pod uwagę cele zapisane w takich dokumentach, jak:

- Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- Przekształcenie naszego świata: Agenda na Rzecz zrównoważonego Rozwoju 2030;
- Porozumienie Paryskie;
- Czysta planeta dla wszystkich;
- Europejski Zielony Ład;
- Nowy program strategiczny na lata 2019-2024;
- Pakt Amsterdamski: Agenda Miejska dla Unii Europejskiej;
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracania przyrody do naszego życia;
- Nowa Karta Lipska;
- Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności;
- 8 Program działań w zakresie środowiska „Wspólnie odwracamy tendencje”.

Cele środowiskowe w nich zawarte dotyczą przede wszystkim potrzeby poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia zużycia energii i zasobów, zwiększenia udziału energii odnawialnej, adaptacji do zmian klimatu, dążenia do neutralności klimatycznej i zachowania różnorodności biologicznej.

Ich wdrożenie, uszczegółowienie i rozwinięcie w zakresie celów ochrony środowiska stanowią dokumenty szczebla krajowego, takie jak:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Polityka ekologiczna państwa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Program wodno-ściekowy kraju;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Krajowa Polityka Miejska 2030;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz do 2040);
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2028;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2022- AKPOŚK 2022;
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Z celów ochrony środowiska w nich zawartych w szczególności zwraca się uwagę na te dotyczące działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód, budowania zielonych miast, rozwoju nisko- i zeroemisyjnego transportu, zwłaszcza publicznego oraz adaptacji do zmian klimatu, w tym poprzez realizację zwłaszcza w przestrzeni miejskiej elementów błękitno-zielonej infrastruktury.

Stwierdza się, że cel główny przyjęty dla projektu ST OPPT Lipna, jaki i cele szczegółowe w niej zawarte, a następnie przełożone na konkretne projekty planowane do realizacji w perspektywie finansowej

2021-2027, są spójne z celami ochrony środowiska ustanowionymi w ww. dokumentach. Projekt ST OPPT Lipna przewiduje działania na rzecz wsparcia inwestycji w zakresie realizacji celów dotyczących poprawy stanu środowiska przyrodniczego. W szczególności widoczne jest to w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, jak również w projektach mających na celu odnowę przestrzeni publicznych (cel szczegółowy 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń).

5 Ocena istniejącego stanu środowiska, elementów przyrodniczych, zagrożeń dla środowiska i źródeł tych zagrożeń

Budowa geologiczna

Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT) Lipna znajduje się w obrębie niecki warszawskiej, która stanowi centralną część niecki brzeźnej. Ten teren graniczy bezpośrednio z północną częścią antyklinorium kujawskiego. Niecka warszawska leży w strefie Teisseyre'a-Tornquista, będącej granicą między prekambryjską Platformą Wschodnioeuropejską a Zachodnioeuropejską Platformą Paleozoiczną. Podłoże badanego obszaru tworzą osadowe skały paleozoiczne z okresu jury oraz kredy dolnej i górnej, które są pokryte osadami z trzeciorzędu i czwartorzędu. Utwory czwartorzędowe, obejmujące cały obszar, charakteryzują się zróżnicowaną miąższością, zależną głównie od ukształtowania powierzchni podczwartorzędowej oraz współczesnej morfologii terenu. W ich skład wchodzi gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe, piaski i żwiry sandrowe, piaski eoliczne, żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych, piaski, żwiry i mułki rzeczne oraz piaski i mułki kemów. Utwory trzeciorzędowe przede wszystkim składają się z tzw. iłów toruńskich, które powstały częściowo w środowisku morskim. W ich skład wchodzi iły, iłowce, mułowce i mułki z domieszkami piasków kwarcowo-graukonitowych. W osadach miocenu odnotowuje się iły, mułki i piaski z przewarstwieniami węgla brunatnego, które charakteryzują się płytką miąższością.

Rzeźba terenu

OPPT Lipna w większości położony jest na wysoczyźnie morenowej, którą przecina rozległa rynna polodowcowa związana z kompleksem jezior rynnowych z towarzyszącymi formami wypukłymi, takimi jak kemy oraz moreny czołowe. Wysoczyzna morenowa na analizowanym obszarze charakteryzuje się w większości pagórkowatą budową dopełnioną lokalnie obszarami falistymi oraz równinnymi, a jej wysokość waha się od około 100 m n.p.m. do około 130 m n.p.m. We wschodniej części analizowanego obszaru znajduje się równina sandrowa, również z obecnością rynny polodowcowej związanych z kompleksem jezior (Jezioro Wielkie, Jezioro Małe, Jezioro Święte oraz Jezioro Łąckie) i mniejszych obiektów wód powierzchniowych stojących, wykorzystywanych gospodarczo. Rzędna terenu kształtuje się od około 100 m n.p.m. na południu i rośnie na północ do około 130 m n.p.m. Południowa i południowo-zachodnia granica analizowanego obszaru znajduje się w dolinie rzeki Wisły. Przez centrum obszaru, na osi wschód-zachód, między innymi przez Lipno, przepływa rzeka Mień, tworząc dolinę erozyjno-denudacyjną. Na obszarze znajduje się kilkanaście średniej wielkości jezior wypełniających dna rynien polodowcowych (np. Łąckie, Skępskie, Orłowskie, Likięckie, Sarnowskie, Lubowieckie, Moszczonne, Sumińskie), zaś w zagłębieniach wytopiskowych powstały jeziora: Kikolskie, Oborskie i Chalińskie.

Osuwiska i obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych

OPPT Lipna obejmuje strefę krawędziową doliny Wisły, na której występuje zagrożenie występowaniem ruchów masowych w postaci osuwisk aktywnych ciągle, okresowo bądź nieaktywnych. Na analizowanym obszarze stwierdzono występowanie dziewięciu osuwisk, w tym trzech w całości (na terenie miasta Dobrzyń n. Wisłą), w postaci zsuwu rotacyjnego i translacyjnego. Łączna powierzchnia osuwisk znajdujących się w całości w obszarze OPPT Lipna wynosi ponad 18 ha, a największe z nich to zsuw rotacyjny o powierzchni

12,62 ha położony u podnóża ulicy Licealnej w Dobrzyniu n. Wisłą – każde z nich w pewnej części zidentyfikowano jako aktywne. Pozostałe sześć osuwisk tylko w niewielkim zakresie obejmuje analizowany obszar. Główne ich części znajdują się poza granicami OPPT Lipna. Poza strefą krawędziową doliny Wisły dotyczą one także koryta rzek Skrwa i Struga Kamienicka. Zidentyfikowano je jako nieaktywne, ale w ich sąsiedztwie występują tereny zagrożone występowaniem ruchów masowych. Z uwagi na ich niewielkie powierzchnie na OPPT Lipna ich oddziaływanie na analizowany obszar jest ograniczone.

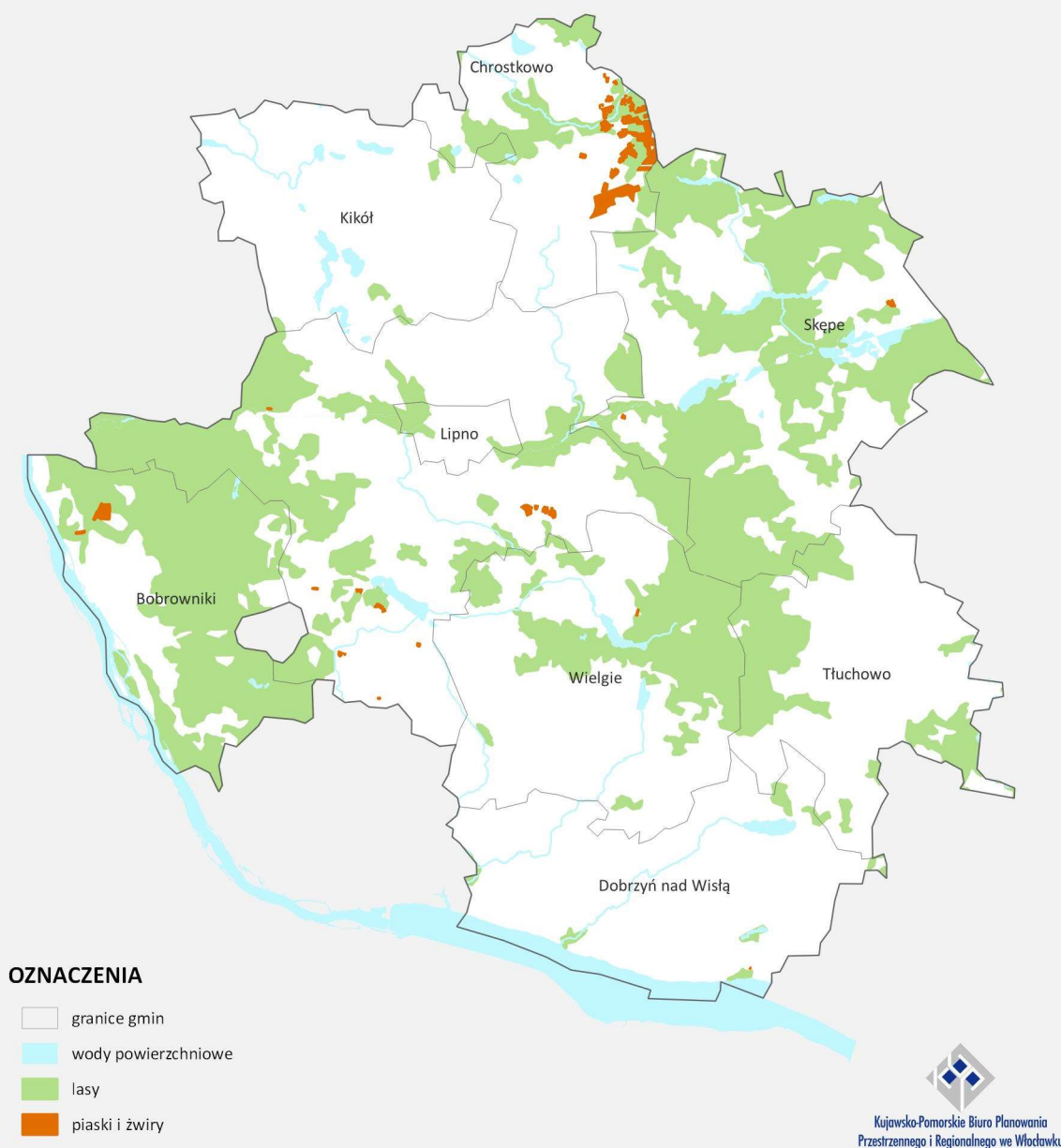
Udokumentowane złoża kopalin

Zgodnie z aktualnym Bilansem Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022 r. w granicach OPPT Lipna występują złoża tylko jednej grupy surowców – są to piaski i żwiry. Największe nagromadzenie złóż znajduje się północnej części OPPT Lipna tj. we wschodniej części gminy Chrostkowo. Mniejsze zasoby piasków i żwirów są charakterystyczne dla części w środkowej analizowanego obszaru – gmina Lipno i zachodniej – gmina Bobrowniki. Eksploatacja kruszyw naturalnych umożliwi zaspokojenie lokalnych potrzeb mieszkańców do celów budownictwa mieszkaniowego i drogownictwa. W tabeli nr 1 poniżej przedstawiono liczbę złóż kopalin.

Tabela 1. Liczba złóż kopalin w granicach OPPT Lipna	
Kopalina	Liczba złóż
Surowce skalne	
Piaski i żwiry	62
SUMA	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022, Warszawa 2023

Mapa 1. Udokumentowane złoża kopalin w granicach OPPT Lipna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Bilans złóż kopalin w Polsce” wg stanu na 31.12.2022r. PIG-PIB, Warszawa 2023r.

Gleby

Warunki glebowe i ich przydatność dla rolnictwa w OPPT Lipna są zróżnicowane. Przeważają tereny z glebami bielicoziemnymi utworzonymi na utworach piaszczystych oraz gleby brunatnoziemne i czarne ziemie wykształcone na utworach gliniastych i pyłowych. W centralnej części występują niewielkie obszary gleb torfowych i murszowych. Na wysoczyźnie morenowej wykształciły się gleby płowe o różnych klasach bonitacyjnych i warunkach do prowadzenia gospodarki rolnej. Z kolei na równinie zalewowej i terasach rzecznych występują mady oraz słabe gleby bielcowe i rdzawe wykształcone na piaszczystych utworach teras pradolinnych i równiny sandrowej po części zajętej przez obszary leśne.

Na stan gleb wpływają przede wszystkim czynniki pochodzenia antropogenicznego tj. rolnictwo, transport samochodowy i działalność zakładów produkcyjno-usługowych. Ponadto składowanie i palenie odpadów oraz

odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków oddziałują niekorzystnie na jakość gleb. Istotnym rosnącym zagrożeniem na terenie OPPT Lipna jest występowanie okresów suszy, której skutki są szczególnie odczuwalne dla produkcji rolnej.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na OPPT Lipna, w związku z jego urozmaiconą rzeźbą terenu, występują różnorodne elementy hydrograficzne, w tym: rzeki, jeziora, oczka wodne i mokradła. Obszar ten położony jest w całości w dorzeczu Wisły. Jego oś hydrograficzną stanowi rzeka Mień, będąca prawobrzeżnym dopływem Wisły. Wyływa ona z jeziora Likieckiego i płynie prawie równoleżnikowo przez cały ten obszar, a następnie uchodzi do Wisły na wysokości Nieszawy. Od swojego źródła do jezior Skąpskich jest ciekim okresowym, a jej łączna długość wynosi 53,5 km.

Większa część terenu odwadniana jest poprzez rozwiniętą sieć jej dopływów. Wschodnia część obszaru, o mniejszej powierzchni, znajduje się w obrębie zlewni rzeki Skrwy (poprzez jej dopływy Czernicę, Łachnicę i Bobrownicę). Przez obszar ten przepływają również m.in.: Lubianka, Chełmiczka, Ruziec (dopływ Drwęcy) i Święty Strumień.

Z kolei Wisła wraz ze Zbiornikiem Włocławskim w znacznej części wyznacza południową granicę tego obszaru.

Łączna liczba jezior w OPPT Lipna jest stosunkowo niska i wynosi jedynie 40, tylko 29 z nich ma powierzchnię większą niż 10 ha. Największe ich skupiska występują w gminach Kikół i Skępe. Na obszarze tym występują jeziora rynnowe tworzące charakterystyczne ciągi jezior. Wśród nich można wymienić: rynnę Jezior Orłowskiego, Tupadłowskiego i Czarnego, rynnę Jezior Konotopie, Sumińskiego i Kikolskiego oraz rynnę Jezior Skąpskich. Licznie występują również jeziora, które mają pochodzenie wytopiskowe. Największe z nich to jeziora: Wileńskie, Wildno, Oborskie, Sikórz.

Na terenie OPPT Lipna wydzielono łącznie 29 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych, w tym: 18 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, 1 zlewnię jednolitych części wód powierzchniowych zbiornikowych oraz 10 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych. Są to następujące zlewnie:

- Rieczne

RW20001027934 Gryska

RW20001127569 Skrwa od Chroponianki do ujścia

RW200009279459 Mień do jez. Wielkiego

RW200010275669 Czernica

RW200011279493 Mień od Dopływu z Głodowa do Dopływu spod Jankowa

RW200011279499 Mień od Dopływu spod Jankowa do ujścia

RW2000102756529 Kanał Gójsk

RW20001028969 Lubianka

RW20001229199 Wisła od Zgłowiączki do Brdy

RW200010275969 Wierzniczka

RW200010275989 Święty Strumień

RW200010279475 Mień od jez. Wielkiego do Dopływu z Głodowa

RW200010289459 Ruziec z Dopływem z jez. Ugoszcz

RW20001027948 Dopływ z jez. Konotopskiego

RW2000102756729 Łachnica

RW2000102794929 Biskupianka

RW200010275949 Kamieniczka

RW2000102756749 Bobrownica

- Zbiornikowe
RW200021275999 Zb. Włocławek
- Jeziorne

LW20025 Chełmickie

LW20062 Sarnowskie

LW20231 Sumińskie

LW20235 Steklińskie

LW20221 Oborskie

LW20020 Chalińskie

LW20022 Orłowskie

LW20023 Ostrowite

LW20066 Wielkie

LW20230 Kikolskie

Stan wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, badanych w ostatnich kilku latach określono jako zły. Niemal dla wszystkich zlewni brak jest danych określających stan chemiczny, a stan ekologiczny określono jako słaby lub umiarkowany. Niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych są: Bobrownica, Dopływ z jez. Konotopskiego i Ruziec z Dopływem z jez. Ugoszcz. Pozostałe 15 jcwpr jest zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Za główne źródło presji uznaje się nawożenie i depozycję oraz odpływ miejski (wody opadowe) a także ścieki przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (zarówno punktowe jak i rozproszone), w tym związane transportem i turystyką.

Wśród 10 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych stan 9 został określony jako zły, a dla 1 brak jest danych. Tylko dwie zlewnie jeziorne jezior Kikolskiego i Ostrowite są niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Podobnie jak w przypadku jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych za główne źródło presji uznaje się rozwój obszarów zurbanizowanych, w tym poprzez odpływ miejski, zanieczyszczenia związane z transportem i turystyką. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód jeziornych ma również rolnictwo i depozycja. Wymienione źródła presji są w większości rozproszone.

Jedyna jcwp zbiornikowych na tym obszarze – Zbiornik Włocławski charakteryzuje się złym stanem wód, jego stan chemiczny określany jest jako poniżej dobrego oraz posiada słaby potencjał ekologiczny. Jest zagrożony nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jako jego główne źródła presji uznaje się odpływ miejski i gospodarkę komunalną, a punktowo również zanieczyszczenia przemysłowe oraz odcieki ze składowisk.

W OPPT Lipna tereny zagrożone powodzią występują wzdłuż rzeki Wisły (w gminie Bobrowniki) oraz wzdłuż rzeki Mień.

Wody podziemne

Na OPPT Lipna wody podziemne występują w trzech poziomach wodonośnych: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i miejscami kredowym.

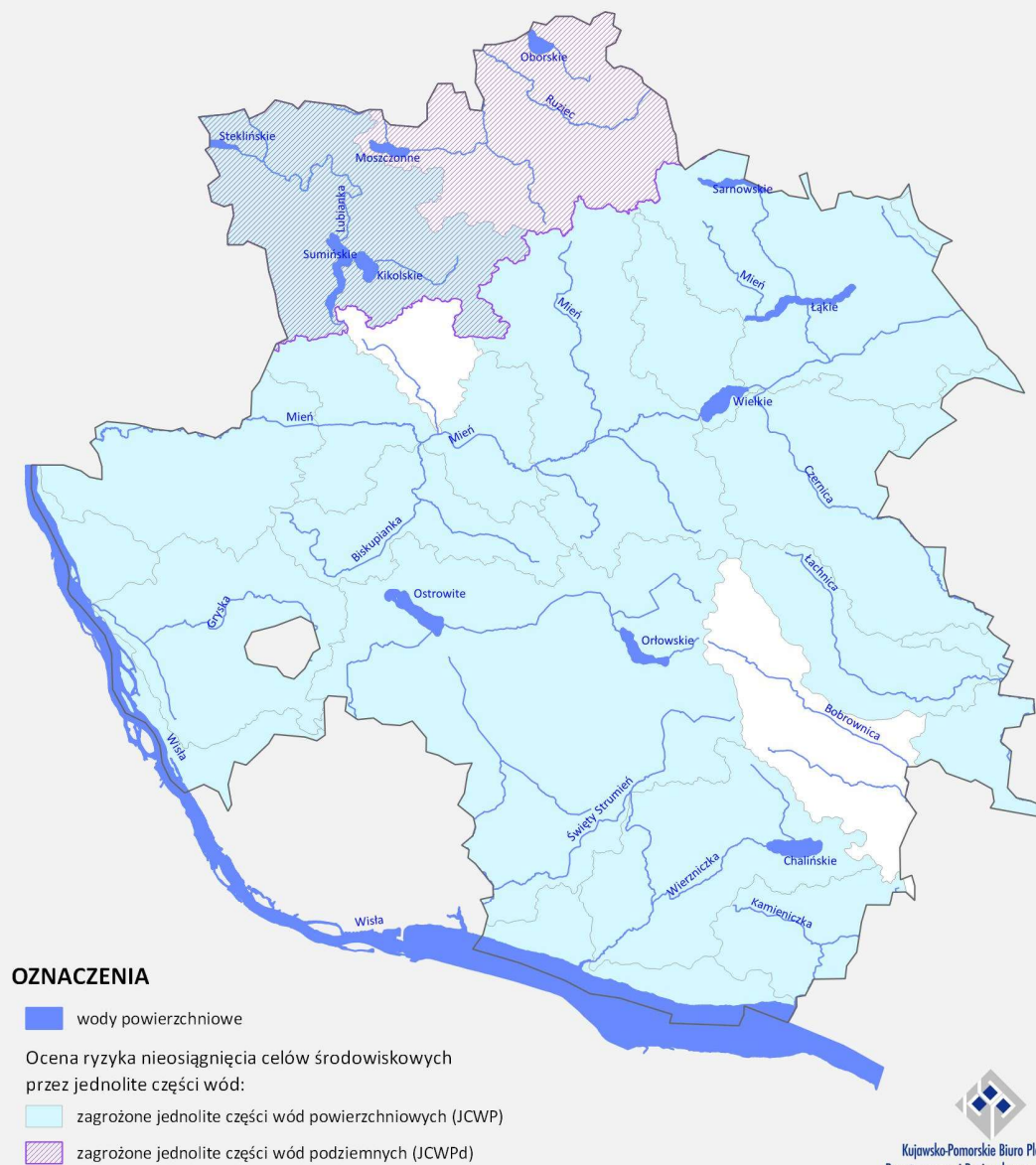
Ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu, a także różnorodność utworów ją budujących, głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych waha się od 0 do ponad 100 m.

Na obszarze gmin: Dobrzyń nad Wisłą, Tłuchowo, Wielgie, Skępe i Lipno występuje nieudokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 – Subniecka warszawska. Jest to zbiornik paleogeńsko-neogeński typu porowego.

Zgodnie z obowiązującym podziałem obszaru Polski na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obszar ten położony jest w obrębie trzech JCWPd. Są to JCWPd nr 39 (północna część obszaru), JCWPd nr 46

(centralna część obszaru) i JCWPd nr 48 (południowa część obszaru). Wszystkie one wykazują dobry stan chemiczny i ilościowy oraz dobry stan ogólny. Zagrożona chemicznie nieosiągnięciem celów środowiskowych jest jedynie JCWPd nr 39. Jednolite części wód podziemnych położone w granicach OPPT Lipna poddawane są presji obszarowej rozproszonej związanej z rolnictwem i gospodarką komunalną lub przemysłem.

Mapa 2. Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w OPPT Lipna

Źródło: opracowanie własne na podstawie IlaPGW (www.apgw.gov.pl)

Zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna

OPPT Lipna położony jest w granicach czterech mezoregionów fizyczno-geograficznych opracowanych przez Jerzego Kondrackiego: Kotliny Toruńskiej, Kotliny Płockiej, Pojezierza Dobrzyńskiego oraz Równiny Urszulewskiej. W przeważającej części (ponad 90%) znajduje się w obrębie Pojezierza Dobrzyńskiego.

Różnorodności elementów środowiska geograficznego, takich jak: rzeźba terenu, obecność rzek m.in: Wisły i Mienia oraz jezior, torfowisk i innych zabagnień, ma bezpośrednie przełożenie na zróżnicowanie ekosystemów analizowanego obszaru.

Na szatę roślinną obszaru objętego opracowaniem składają się lasy, użytki zielone wraz z łąkami (w tym roślinność bagienna), zieleń śródpolna, sady i ogrody oraz tereny zielone na obszarach zurbanizowanych. Największymi skupiskami zieleni wysokiej na analizowanym obszarze są lasy. Według danych GUS za rok 2022 powierzchnia lasów w obszarze OPPT Lipna wyniosła 23 603 ha, stanowiąc ponad 23% powierzchni całego obszaru. Rozmieszczenie terenów leśnych w analizowanym obszarze jest zróżnicowane, z wyraźną koncentracją w gminach: Bobrowniki oraz Skępe. Wśród typów siedliskowych lasów na tym terenie dominują siedliska borowe, natomiast wśród gatunków przeważa zdecydowanie sosna pospolita. Rzadkim okazem szaty roślinnej omawianego obszaru jest dąbrowa świetlista wykształcona w miejscach wyniesionych i dobrze oświetlonych, położonych na obszarze gminy Lipno (rezerwat przyrody „Stary Zagaj”). Dąbrowa świetlista uważana jest za najbogatszy florystycznie polski typ lasu. Występujące na analizowanym obszarze kompleksy roślinności łąkowo-bagiennnej, stanowią istotny element mający wpływ na bogactwo bioróżnorodność obszaru. Spośród gatunków łąk występujących na terenie OPPT Lipna wymienić możemy między innymi takie gatunki jak: łąki turzycowe, łąki trzęślicowe czy łąki rajgasowe. Najczęściej spotykanymi roślinami łąk są: trzęślica modra, selernica, skalnica (ziarnkowata i trójpalczasta). Do chronionych gatunków roślin występujących na analizowanym obszarze możemy zaliczyć m.in.: lilię złotogłów, wilczomlecz słodki, miodunkę wąskolistną. Poza wyżej wymienionymi, istotne znaczenie w systemie ekologicznym OPPT Lipna odgrywają również zespoły roślinności krzewiastej oraz zadrzewienia występujące jako: przydrożne, śródpolne i przyzagrodowe.

OPPT Lipna położony jest w zasięgu korytarzy ekologicznych migracji gatunków wskaźnikowych – dużych ssaków (wilka, rysia, łosia, jelenia) opracowanych przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży w 2012 r. Fauna OPPT Lipna powiązana jest ściśle z obszarami leśnymi. Na pozostałych terenach ostojami bioróżnorodności są ekosystemy kompleksów łąkowo-bagiennych, torfowisk, cieków. W lasach dominują sarny, jelenie, daniiele, dziki. Spotykane są także zające, króliki, lisy, borsuki oraz kuny leśne. Na analizowanym obszarze występują liczne gatunki ptaków, w tym m.in: błotniak stawowy, czajka, wilga, lerka, perkoz dwuczuby, ortolan, sieweczka rzeczna, bocian biały. Faunę tego obszaru uzupełniają niżowe gatunki płazów oraz gadów.

Przyrodniczy system obszarów chronionych

Na przyrodniczy system obszarów chronionych terenu OPPT Lipna składają się zarówno obiekty przestrzenne, jak i punktowe. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na analizowanym obszarze występują: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, pomniki przyrody i użytki ekologiczne.

Na obszarze objętym opracowaniem znajdują się trzy rezerваты przyrody.

Rezerwat przyrody „Stary Zagaj”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r., znajduje się na terenie gm. Lipno. Powierzchnia rezerwatu wynosi 130,5 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasów liściastych o cechach naturalnych.

Rezerwat przyrody „Przełom Mieni”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2015 r., znajduje się na terenie gminy Skępe. Powierzchnia rezerwatu wynosi 14,8 ha. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie w stanie naturalnym doliny rzeki Mień wraz z charakterystyczną dla dolin małych rzek roślinnością.

Rezerwat przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2015 r., znajduje się na terenie gm. Lipno. Powierzchnia rezerwatu wynosi 46,88 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie powierzchni leśnej – boru jałowcowego na wydmach śródlądowych.

Więszymi obszarowo formami ochrony są trzy obszary chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, dla którego obowiązuje Uchwała nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej, znajduje się na terenie gmin: Bobrowniki, Kikół i Lipno. Obszar ten położony jest pod względem fizycznogeograficznym w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiącej fragment Pradoliny Wisły. Rzeźba powierzchni charakteryzuje się na ogół niewielkimi spadkami i w przeważającej większości jest płaska. Jedynie rejon przykrawędziowe Wysoczyzny Kujawskiej oraz fragmenty wydmowe w północno-zachodniej części Obszaru charakteryzują się dużą malowniczością, wynikającą z dużych deniwelacji terenowych. Ośią hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy. Są to przede wszystkim bory sosnowe mające ogromne znaczenie dla mikroklimatu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Skępskie, dla którego obowiązuje Uchwała nr XIV/287/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Skępskie, znajduje się na terenie gmin: Lipno, m. Lipno, Skępe, Wielgie. Położony jest w obrębie Wysoczyzny Dobrzyńskiej, we wschodniej części Sandru Skrwy. Rzeźba powierzchni terenu charakteryzuje się stosunkowo małymi spadkami. Pewne ożywienie do orografii wprowadzają zagłębienia rynnowe wypełnione na ogół wodami jezior oraz dolina rzeki Mień. W kompleksie leśnym na południu występują również formy eoliczne wykształcone w postaci niedużych wydm. Oś hydrograficzną omawianego terenu stanowi rzeka Mień, która przepływa przez kompleks stawów i zespół jezior skępskich. W zespole jezior największym jest Jezioro Skępskie Wielkie zajmujące powierzchnię 120 ha. Uzupełnienie sieci wodnej stanowią jeziora: Skępskie Małe, Święte, Mielno, rzeka Mień, kompleks stawów, jezioro Łąkie oraz system cieków i drobnych oczek wodnych. Głównym składnikiem szaty roślinnej są lasy zajmujące powierzchnię około 4000 ha; są to w przeważającej części bory sosnowe, głównie suche. Istotnym elementem użytkowania terenu są łąki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbójeńskie, dla którego obowiązuje Uchwała nr XXV/371/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbójeńskie, znajduje się na terenie gminy Kikół. Położony jest w obrębie Wysoczyzny Dobrzyńskiej. Rzeźba powierzchni terenu charakteryzuje się wyjątkowo dużym urozmaiceniem. Wiąże się ona z występowaniem unikalnych form polodowcowych jakimi są drumliny. Są to zespoły wzgórz (ciągów bochenkowatych pagórków) o różnym kierunku przebiegu, zgodnym z kierunkiem ruchu lodowca. Sieć hydrograficzną tworzą przede wszystkim trzy jeziora: Wojnowskie, Sitno i Zbójeńskie. Uzupełnienie stanowi cały system drobnych rowów, cieków i drobnych oczek wodnych. Szata roślinna jest bardzo uboga. Dotyczy to zwłaszcza lasów, które zajmują zaledwie 1,6% ogólnej powierzchni. Ubóstwo lasów jest wynikiem intensywnych wyrębów i uzyskiwania w ten sposób terenów dla rolnictwa, o glebach charakteryzujących się wysokimi klasami bonitacyjnymi. Zróżnicowanie mikroklimatyczne obszaru wiąże się głównie z bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu.

Na obszarze OPPT Lipna znajduje się 5 obszarów Natura 2000.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły PLB040003 znajduje się na terenie gmin: Bobrowniki i Dobrzyń nad Wisłą. Obejmuje dolny odcinek doliny Wisły, zachowujący w większości naturalny charakter: z namuliskami, ławicami piaszczystymi i wysepkami. W dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie, zaś brzegi są pokryte zaroślami wierzbowymi i lasami łęgowymi.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Włocławska Dolina Wisły PLH040039 znajduje się na terenie gminy Bobrowniki. Obszar obejmuje koryto rzeki Wisły oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem i z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny. Typowe dla tego odcinka Wisły jest występowanie licznych łąk piaszczystych i mulistych nanosów w korycie. O dużych wartościach przyrodniczych obszaru decyduje występowanie 11 rodzajów siedlisk, 58 gatunków zwierząt i 3 gatunki roślin cennych dla ochrony przyrody europejskiej.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Stary Zagaj PLH040038 znajduje się na terenie gminy Lipno. Obszar obejmuje brzeżny, najbardziej żyzny fragment dużego kompleksu leśnego na południe od Skępego. Położony jest po wschodniej stronie niewielkiego ciek – dopływu Mieni. Dominuje w nim drzewostan liściasty porastający silnie pofałdowany, morenowy teren i pociętą wąwozami nadrzeczną skarpe.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Cyprianka PLH040013 znajduje się na terenie gmin: Bobrowniki i Lipno. Obejmuje zespół torfianek (wyróbisk) na torfowisku niskim i naturalnych dystroficznych (skąpożywnych) zbiorników wodnych z występującym tu cennym gatunkiem ryby – strzeblą błotną. Jest to prawdopodobnie największe znane stanowisko tego gatunku w Polsce. W Polsce strzebla występuje na zachodniej granicy zasięgu tego gatunku. W skład roślinności wodnej wchodzi m.in. trzcina pospolita, pałka szerokolistna, skrzyp błotny. Zbiornik otaczają krzewiaste zbiorowiska wierzbowe przechodzące w bagienny bór sosnowy.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Torfowisko Mieleńskie PLH040018 znajduje się na terenie gminy Skępe. Obszar obejmuje cenne florystycznie i ważne dla zachowania różnorodności biologicznej Polski torfowisko przejściowe. Prawie trzy czwarte obszaru zajmują łąki i pastwiska, a jedną czwartą tereny rolnicze. Występują cenne siedliska: torfowiska przejściowe i trzęsawiska, górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

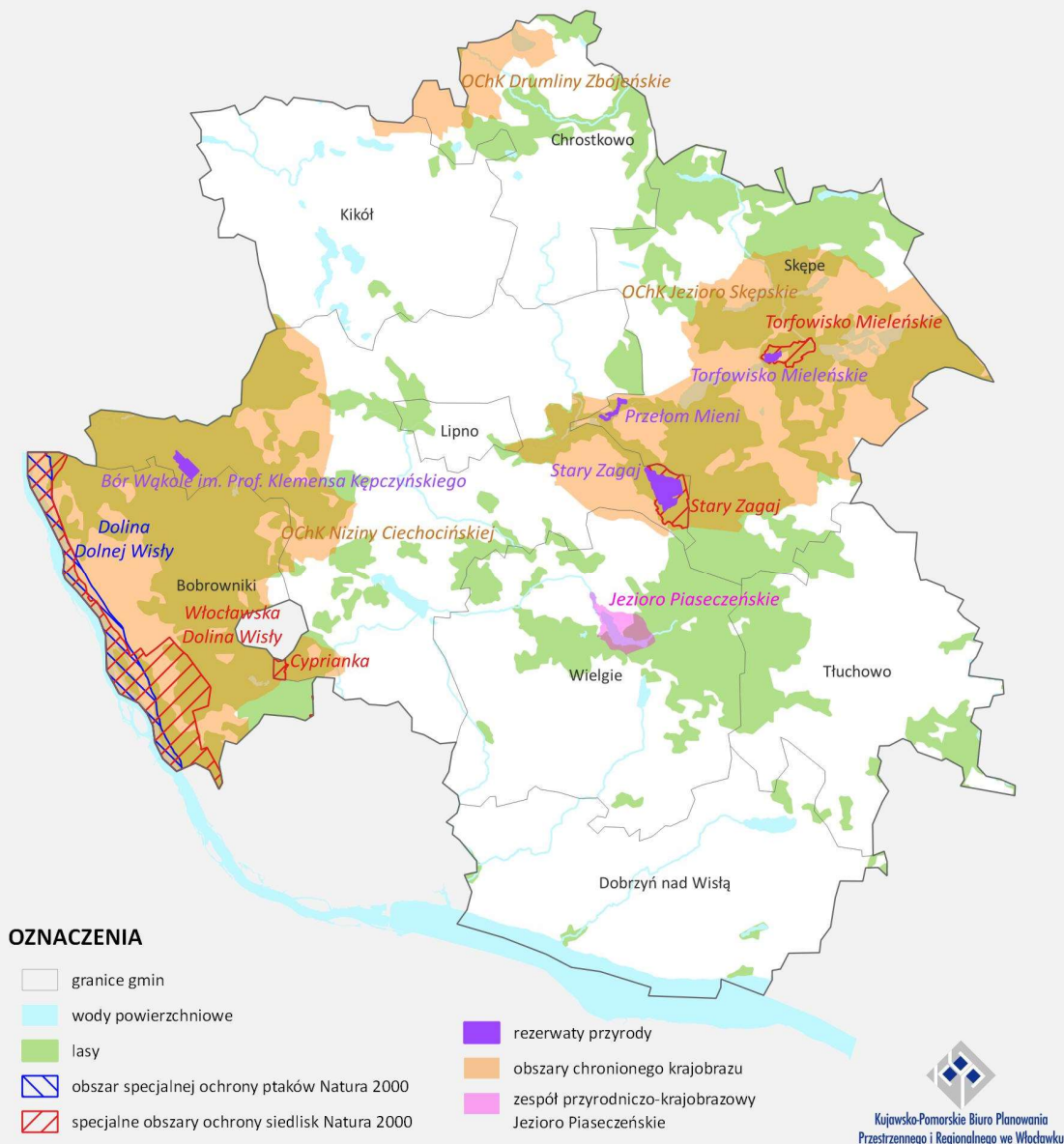
Przyrodniczy system obszarów i obiektów chronionych terenu OPPT Lipna tworzą:

<ul style="list-style-type: none"> rezerваты przyrody 		
1. Stary Zagaj – leśny	130,5 ha	gm. Lipno
2. Przełom Mieni – krajobrazowy	14,8 ha	gm. Skępe
3. Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego – leśny	46,88 ha	gm. Lipno
<ul style="list-style-type: none"> obszary chronionego krajobrazu (częściowo) 		
Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej	38236,34	gm. Bobrowniki, gm. Kikół, gm. Lipno
Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Skępskie	12698,73	gm. Lipno, m. Lipno, gm. Skępe, gm. Wielgie
Obszar Chronionego Krajobrazu Drumliny Zbójeńskie	2475,02 ha	gm. Kikół
<ul style="list-style-type: none"> obszary Natura 2000 		
– Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły PLB040003		

– Specjalny obszar ochrony siedlisk Włocławska Dolina Wisły PLH040039
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Stary Zagaj PLH040038
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Cyprianka PLH040013
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Torfowisko Mieleńskie PLH040018
<ul style="list-style-type: none"> • zespół przyrodniczo-krajobrazowy – 1 obiekt: Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Piaseczeńskie” znajduje się na terenie gminy Wielgie. Jego powierzchnia wynosi około 353 ha. Obowiązuje uchwała Nr VIII/45/07 Rady Gminy Wielgie z dnia 18 maja 2007 r. w sprawie utworzenia na terenie gminy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowym jest ochrona ekosystemu (fauny i flory) jeziora Piaseczeńskiego.
<ul style="list-style-type: none"> • użytki ekologiczne – 2 obiekty: gmina Bobrowniki
<ul style="list-style-type: none"> • pomniki przyrody – 21 obiektów
1 – gmina Bobrowniki 1 – gmina Dobrzyń nad Wisłą 4 – miasto Lipno 1 – gmina Lipno 12 – gmina Skępe 2 – gmina Wielgie
<i>Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CFFOP, GDOŚ (https://crfop.gdos.gov.pl/)</i>

Rozmieszczenie obszarów chronionych na terenie OPPT Lipna ilustruje mapa.

Mapa 3. Obszary prawnie chronione w OPPT Lipna

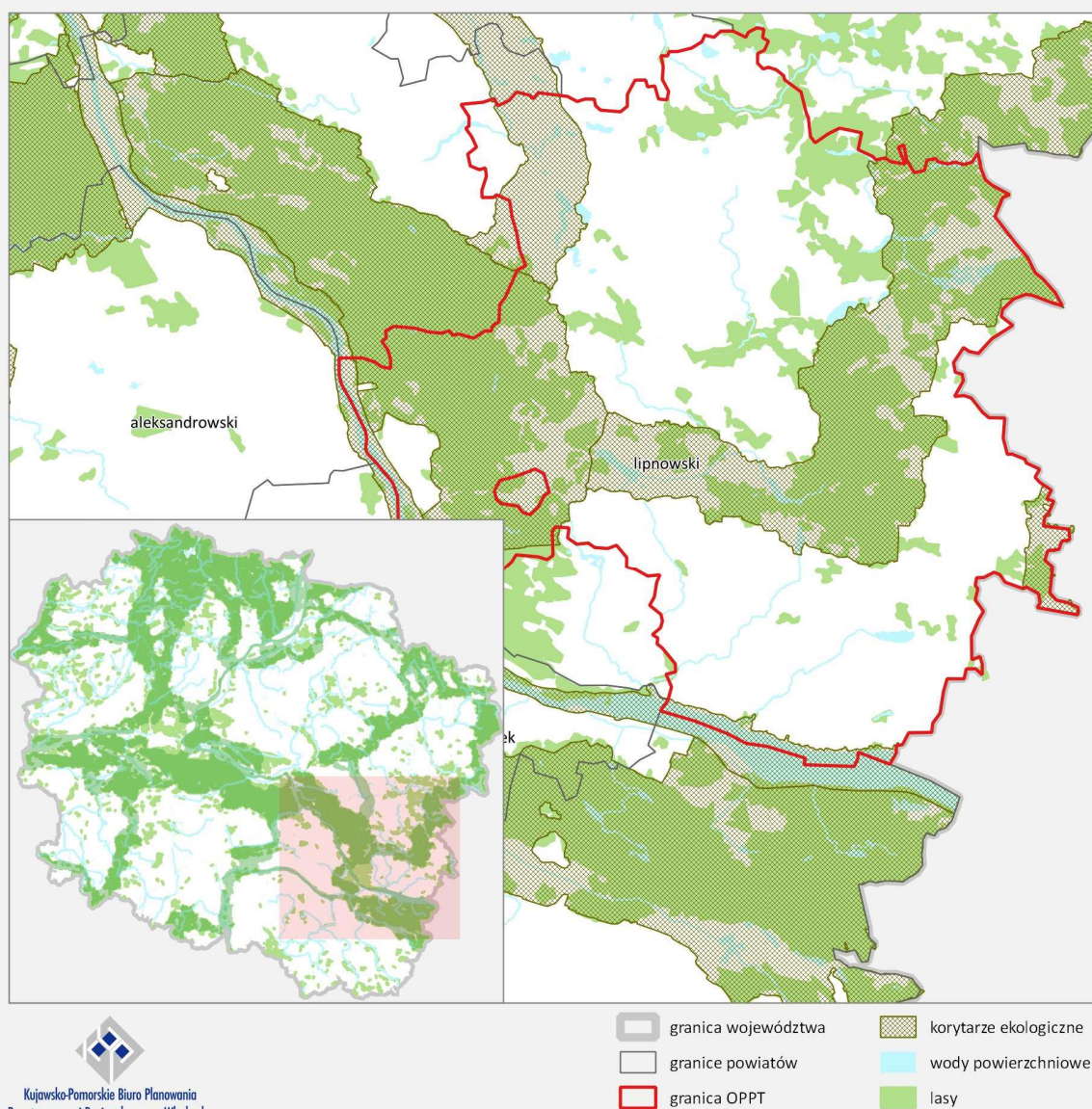

Źródło: opracowanie własne

Rozmieszczenie form ochrony przyrody nawiązuje do kompleksów leśnych znajdujących się w dolinie Wisły i dolinie Mieni. Obejmują one znaczną część terenów leśnych oraz liczne jeziora.

Na terenie OPPT Lipna znajdują się fragmenty korytarzy ekologicznych: Dolina Dolnej Wisły GKPnC-10B, Dolina Wisły-Lasy Lidzbarskie GKPnC-13A, Lasy Czernikowskie GKPnC-12A, Dolina Drwęcy KPnC-13E stanowiących część sieci korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży jako tereny migracji dużych ssaków. Zasięg korytarzy ekologicznych ilustruje mapa.

Mapa 4. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych w OPPT Lipna

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapa.korytarze.pl

Dość liczne formy ochrony przyrody na terenie OPPT Lipna świadczą o tym, że występują tu istotne walory przyrodnicze i krajobrazowe wymagające ochrony. Jednocześnie na znacznej części obszaru nie obowiązują zakazy gospodarowania związane z potrzebami ochrony terenów i obiektów przyrodniczych.

Zagrożenia poważnymi awariami

W granicach OPPT Lipna nie występują zakłady stwarzające duże ryzyko powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Nie znajduje się również żaden zakład zaliczany zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska do zakładów stwarzających zwiększone ryzyko awarii przemysłowej (ZRR)¹ ze względu na ilość posiadanych substancji niebezpiecznych.

¹ wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Powietrze

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na OPPT Lipna jest emisja antropogeniczna. Pochodzi ona z sektora komunalno-bytowego, transportowego oraz przemysłowego. Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są indywidualne piece gospodarstw domowych na paliwa stałe (często przestarzałe i/lub wykorzystujące niskiej jakości paliwo) oraz lokalne kotłownie.

Emisja zanieczyszczeń z sektora transportowego jest zależna przede wszystkim od natężenia ruchu. W OPPT Lipna emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych występuje głównie wzdłuż dróg krajowy nr 10 i 67, jak również wzdłuż dróg wojewódzkich nr 539, 541, 554, 557, 558, 559 i 562. Na uwagę zasługuje fakt, otwarcia we wrześniu 2016 roku tzw. „Mini Obwodnicy Miasta Lipna” (przebudowana droga powiatowa nr 2716C relacji Lipno – Kolankowo – Głodowo), która pozwoliła przenieść transport ciężarowy, w tym niebezpiecznych ładunków z PKN Orlen w Płocku, poza granice miasta Lipna oraz przyczyniła się do poprawy komfortu życia mieszkańców, zwłaszcza tych których domy znajdują się przy głównych arteriach komunikacyjnych w mieście Lipnie.

Na jakość powietrza mają również wpływ zanieczyszczenia pochodzące z sektora przemysłowego. Na terenie OPPT Lipna nie ma zakładu o zwiększonym ryzyku, który mógłby spowodować ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Niemniej jednak funkcjonują zakłady produkcyjne, m.in. przetwórstwa rolno-spożywczego jak Dawtona Sp. z o.o. czy Greenyard Frozen Poland Sp. z o.o. w Lipnie

OPPT Lipna leży w kujawsko-pomorskiej strefie oceny jakości powietrza. Z raportu oceniającego jakość powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2022 opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wynika, że głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są benzo(a)pirenu oraz pył zawieszony PM_{2,5} i PM₁₀.

Ze względu na ochronę zdrowia ludzi strefa kujawsko-pomorska została zaklasyfikowana do klasy C ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego (24-godzinny) pyłu zawieszony PM₁₀ oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pył zawieszonym PM₁₀. Został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Na podstawie danych z GIOŚ stwierdza się, że w ostatnich latach nastąpiła poprawa klas w przypadku pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀. Pod względem pyłu zawieszony PM_{2,5} została ona zaliczona do klasy A1. Wskazuje to na poprawę jakości powietrza w tej strefie w stosunku do roku 2021, kiedy była ona klasyfikowana jako klasa C1. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nie wystąpił żaden przypadek pogorszenia klasy stref w 2022 r. w stosunku do roku 2021. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do kryterium ochrony roślin – w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. W porównaniu z oceną roczną jakości powietrza w odniesieniu do kryterium ochrony roślin za rok 2021, w ocenie za rok 2022 poprawa klasy strefy wystąpiła w przypadku pyłu zawieszony PM_{2,5} (zmiana z klasy C1 na A1 w klasyfikacji wg fazy II).

Poprawa jakości powietrza w 2022 roku jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz korzystnych warunków meteorologicznych, skutkujących m.in. zmniejszoną emisją zanieczyszczeń z ogrzewania domów i mieszkań w okresie jesienno-zimowym.

Stan akustyczny (hałas)

Hałas to wszelkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe, uciążliwe lub szkodliwe drgania ośrodka sprężystego, oddziałujące za pośrednictwem powietrza na narząd słuchu i inne zmysły oraz elementy organizmu człowieka. Negatywne skutki oddziaływania hałasu są odczuwalne zarówno przez ludzi jak i przyrodę. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska uzależnione są od formy zagospodarowania terenu oraz pory dnia. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu odpowiedniego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie jego poziomu.

W zależności od źródła emisji wyróżnia się hałas drogowy, przemysłowy oraz kolejowy. Na terenie OPPT Lipna głównymi źródłami emisji hałasu są drogi krajowe oraz drogi wojewódzkie, o bardzo dużym natężeniu ruchu, zakłady przemysłowe, jak również linie kolejowe.

Najbardziej uciążliwym źródłem hałasu w na terenie OPPT Lipna jest komunikacja drogowa transportu samochodowego. Wiąże się to przede wszystkim ze zlokalizowanymi na jej terenie ważnymi szlakami komunikacyjnymi, a mianowicie z drogą krajową nr 10 i drogą krajową nr 67 czy drogami wojewódzkimi nr 557 i nr 558. Przez teren powiatu przebiega również linia kolejowa nr 27 relacji Nasielsk – Toruń Wschodni, ze stacjami/przystankami: Konotopie, Lipno, Karnkowo, Skępe, Czermno, Koziółek.

Hałas pochodzący z zakładów przemysłowych czy warsztatów usługowych ma charakter lokalny. Na terenie OPPT Lipna brak jest zakładów, które posiadałyby zezwolenie na emisję hałasu do środowiska lub stanowiłyby znaczący problem w nadmiernej emisji hałasu do otoczenia.

Pola elektromagnetyczne

Na analizowanym obszarze występują również linie elektroenergetyczne i stacje elektroenergetyczne, które są źródłami pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości 50 Hz. Rozkłady pól w otoczeniu linii elektroenergetycznych są zależne od konstrukcji linii, warunkującej usytuowanie znajdujących się pod napięciem przewodów w przestrzeni. Ponieważ jednak energia jest wykorzystywana w każdej dziedzinie życia, dlatego dla niezakłóconego funkcjonowania gospodarki oraz zapewnienia odpowiedniej jakości życia społeczeństwa, dla zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw konieczne jest funkcjonowanie rozbudowanego przesyłowego systemu elektroenergetycznego.

Źródłami pola elektromagnetycznego są również obiekty radiokomunikacyjne, w tym powszechnie występujące stacje sieci telefonii komórkowych, zapewniające dostęp do usług w zakresie telefonii i Internetu.

W celu ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi przekraczającymi dopuszczalne wartości oraz umożliwienia dotrzymania standardów jakości środowiska należy przestrzegać ustalonych w przepisach odrębnych odległości w jakich możliwa jest realizacja obiektów budowlanych, w tym przede wszystkim przeznaczonych do zamieszkania.

Zmiany klimatu

OPPT Lipna leży w środkowej dzielnicy rolniczo-klimatycznej wg Gumińskiego (1948). Klimat ten charakteryzuje znaczna zmienność pogodowa wynikająca z oddziaływania wpływów oceanicznych z zachodu i kontynentalnych ze wschodu. Okres wegetacyjny w tym rejonie trwa ok. 210 – 220 dni, natomiast okres przymrozkowy ok. 100 – 110 dni.

Średnia roczna temperatura powietrza w 2022 roku oscylowała w granicach 9-10°C, a rok wcześniej powyżej 8°C. W wieloletniach 1981-2010 i 1991-2020 średnia roczna temperatura mieściła się w przedziale 8-9°C, natomiast w wieloleciu 1971-2000 na znacznej części obszaru średnia temperatura wynosiła ok. 7°C. Najcieplejszymi miesiącami w analizowanych wieloletniach są lipiec i sierpień ze średnią roczną temperaturą ok. 17-19°C. Z każdym następnym wieloleciem temperatura w tych miesiącach rośnie. Z kolei najniższa temperatura minimalna występuje w styczniu. Analizując 3 kolejne wieloletnia można zauważyć wzrost minimalnej temperatury o 2°C. W wieloleciu 1981-2000 temperatura ta wynosiła -18°C, a w wieloleciu 1991-2020 -16°C.

W 2022 roku roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła ok. 450-550 mm, a w roku 2021 opady wzrosły do 550-600 mm. Roczna suma opadów atmosferycznych w wieloleciu 1991-2000 i 1981-2010 wynosiła poniżej 600 mm. Natomiast w wieloleciu 1971-2000 roczna suma opadów w tym regionie mieściła się w przedziale 500-550 mm. Najmniej opadów atmosferycznym w ostatnim wieloleciu było w okresie zimowym, a najwięcej w okresie letnim.

Czynnikiem kształtującym klimat jest również występowanie oraz prędkość wiatru. Dominującym kierunkiem wiatru jest wiatr południowo-zachodni.

Zmiany klimatu są jednym z współczesnych problemów obserwowanych na całym świecie. Zmiany te zachodzą na bardzo szeroką skalę, ale ich skutki są odczuwalne również na poziomie lokalnym. Obserwowane jest ocieplenie klimatu zarówno w stosunku do średnich wieloletnich, ale również częstotliwości występowania fal upałów oraz zmiany intensywności i rocznych rozkładzie opadów, w tym skrócenia czasu zalegania pokrywy śnieżnej. Prognozowane zmiany klimatu będą mieć istotny wpływ zarówno na przestrzeń miast z uwagi na powstawanie miejskich wysp ciepła jak i na tereny wiejskie z uwagi na urodzajne gleby intensywnie użytkowane rolniczo, które już obecnie mierzą się z problemem stepowania wskutek niedoborów wody.

Zagrożenia dla ładu przestrzennego

OPPT Lipna obejmuje wszystkie gminy powiatu lipnowskiego oraz miasto Lipno. Pomiedzy gminami należącymi do OPPT występują silne powiązania społeczno-gospodarcze, natomiast miasto Lipno pełni rolę ośrodka ponadlokalnego. Na obszarach wiejskich przeważają tereny rolne, natomiast na obszarach miejskich zabudowa mieszkaniowa oraz zabudowa produkcyjno-składowo-usługowa. Ponadto w otoczeniu jezior występują obszary związane z funkcją wypoczynkowo-rekreacyjną. Ważnym elementem struktury przestrzennej są tereny leśne, które zajmują około 40% powierzchni obszaru OPPT Lipna.

Sieć osadnicza miejscowości jest zróżnicowana pod względem układu zabudowy. Przeważają ulicówki, rzędówki, jednak duży udział ma zabudowa rozproszona, co powoduje utrudnienia w zakresie obsługi w infrastrukturę techniczną. Zdecydowana większość zabudowy jest związana z rozwojem sieci drogowej i zlokalizowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. Istotnym ograniczeniem dla rozwoju osadnictwa są występujące zwarte kompleksy leśne.

Na terenie OPPT Lipna zauważalny jest chaos w formach zabudowy, zabudowywanie terenów otwartych, niedopasowanie architektury do otoczenia, w szczególności pod względem kolorystyki, gabarytów. Dodatkowo dostrzega się występowanie terenów zdegradowanych oraz zniszczonych, które wymagają podjęcia działań rewitalizacyjnych mających na celu przywrócenie atrakcyjności tych terenów oraz przyczynią się do poprawy estetyki obszaru. Bardzo ważne w tym aspekcie są przestrzenie publiczne, które przede wszystkim powinny być miejscami, gdzie realizowane są potrzeby społeczeństwa, w tym zagospodarowanie terenów parków, terenów zielonych oraz zagospodarowanie obszarów na tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, jak w przypadku Parku Miejskiego w Lipnie, który dzięki procesom rewitalizacji obecnie służy jako miejsce rekreacji i aktywizacji mieszkańców. Na obszarze OPPT Lipna znajdują się jeziora, które są atrakcyjne pod względem środowiskowym i turystycznym, jednakże występuje niedostatek odpowiedniej infrastruktury oraz zagospodarowania terenów przyjeziornych, w tym m.in. plaż, pomostów i ścieżek, jak również obiektów małej architektury. Rozwija się natomiast w sposób chaotyczny zabudowa letniskowa nad brzegami jezior, w szczególności nad jeziorem Łąkie.

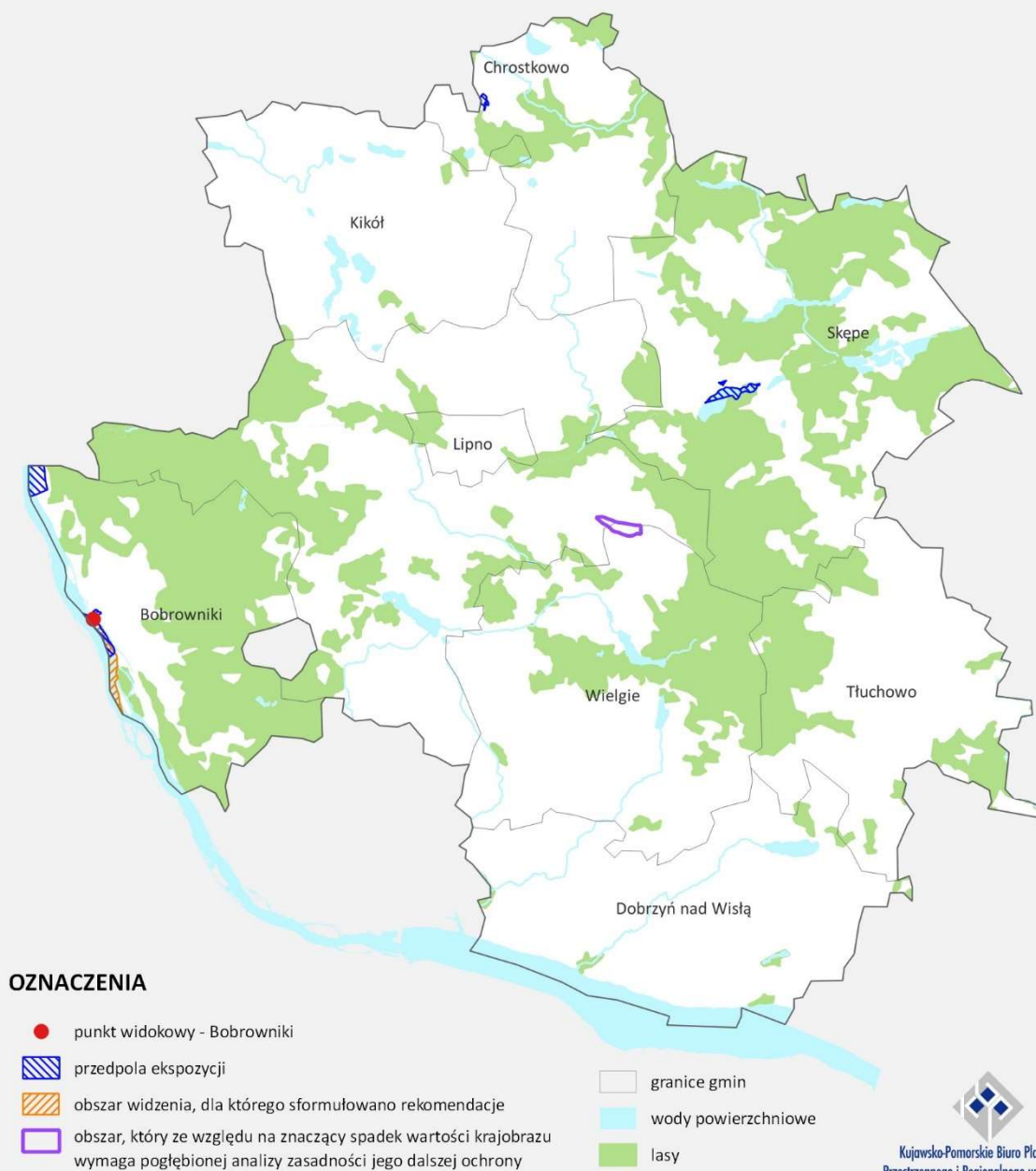
Istotnymi elementami układu przestrzennego jest zarówno środowisko przyrodnicze, jak również infrastruktura techniczna i komunikacyjna. Obszar Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT) Lipna stanowi ważny węzeł komunikacyjny, w którym zbiegają się drogi: krajowe nr 10 relacji Szczecin – Płońsk i nr 67 relacji Włocławek – Lipno, jak również drogi wojewódzkie nr 557 Rypin – Lipno, nr 558 Lipno – Dyblin oraz nr 559 Lipno – Płock. W związku z tym obszar OPPT Lipna ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną, zarówno drogową jak również kolejową. Dodatkowo wybudowana obwodnica miejscowości Skępe, a także planowana w latach 2025-2030 budowa obwodnicy Lipna ma usprawnić ruch tranzytowy i wyprowadzić go z centrum miasta. Należy jednak zwrócić uwagę, że przy realizacji inwestycji przewiduje się wystąpienie niekorzystnych zmian w strukturze użytkowania gruntów z uwagi na fragmentację terenów użytkowanych rolniczo.

Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko pomorskiego zawiera rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów,

o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (parki kulturowe, parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obiekty znajdujące się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO MaB lub obszary i obiekty proponowane do umieszczenia na tych listach). Rekomendacje i wnioski dotyczyć mogą również wartości estetyczno-widokowych, w tym w szczególności elementów ekspozycji takich jak: przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe. Na obszarze OPPT Lipna zidentyfikowano: obszar widzenia z punktu widokowego z ruin zamku w Bobrownikach, przedpola ekspozycji obiektów kulturowych ruin zamku w Bobrownikach, w Nieszawie oraz w Skępem oraz przedpola ekspozycji grodzisk zlokalizowane w Skępem oraz Podolini. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów powinny być uwzględniane w aktach planowania przestrzennego na poziomie lokalnym.

Ponadto na obszarze OPPT Lipna został wskazany obszar o powierzchni około 67 ha na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Skępskiego, który z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu wymaga pogłębionej analizy zasadności jego dalszej ochrony. Jest to spowodowane m.in. intensywnym użytkowaniem ziemi, głównie gruntów ornych, funkcjonowaniem kopalni kruszywa naturalnego oraz przekształceniem powierzchni ziemi.

Mapa 5. Obszary istotne z punktu widzenia audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wymagające pogłębionej analizy z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu

Źródło: opracowanie własne

Odpady

Źródłem powstawania odpadów na terenie powiatu lipnowskiego jest zarówno sektor komunalny, jak i sektor gospodarczy. Na obszarze OPPT Lipno działa system odbierania zarówno odpadów niesegregowanych, jak i system selektywnego zbierania. Obejmuje on tworzywa sztuczne, szkło, makulaturę oraz odpady biodegradowalne. Dodatkowo, prowadzony jest odbiór odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów niebezpiecznych, takich jak np. zużyty sprzęt elektryczny. Odpady wytwarzane w sektorze gospodarczym obejmują różne grupy i rodzaje odpadów, powstających w trakcie prowadzenia działalności biznesowej. W tym

sektorze wyróżnia się przemysł, rolnictwo oraz niektóre rodzaje usług. Większość odpadów przemysłowych powstaje głównie na terenie miasta Lipna, gdzie znajduje się większość zakładów przemysłowych. Prowadzone są na tym terenie działania mające na celu utrzymanie poziomu stu procent objęcia mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów. Gminy na różnym poziomie jakościowym przeprowadzały selektywną zbiórkę odpadów, obejmującą kategorie takie jak: opakowaniowe, biodegradowalne, wielkogabarytowe, niebezpieczne, a także podjęły działania związane z usuwaniem azbestu i jego wyrobów z terenu gmin. Obecnie na terenie powiatu lipnowskiego działa jedno międzygminne składowisko odpadów komunalnych, zlokalizowane w Lipnie. Dane Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy na rok 2022 wskazują, że w powiecie lipnowski wytworzonych zostało 234 kg odpadów komunalnych na jednego mieszkańca i wartość ta wykazuje tendencję rosnącą – w stosunku do roku 2019 zanotowano wzrost wytworzonych opadów komunalnych o 45 kg na jednego mieszkańca, tj. o prawie $\frac{1}{4}$. Sytuacja taka ma miejsce, mimo że w ostatnich latach szczególnie dużą uwagę zwraca się na edukację i rozpowszechnianie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych, dotyczących właściwego postępowania z odpadami.

Gospodarka wodno-ściekowa

Malejące zasoby wody w OPPT Lipna wymagają działań w zakresie dostaw wody dobrej jakości, oszczędzania wody oraz ograniczenia strat w sieciach wodociągowych. Dążenie do zwiększenia efektywności dostaw wody wymaga działań, takich jak rozwój systemów ujęć, uzdatnianie wód oraz zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi. Deficyt wody stanowi istotne ograniczenie dla rozwoju rolnictwa, co jest szczególnie widoczne w powiecie lipnowskim. Obszary gmin, takie jak Kikół, Chrostkowo, Dobrzyń nad Wisłą, borykają się z niedoborem wody w okresie wegetacji roślin, wynikającym z nierównomiernego rozkładu opadów w ciągu roku.

Sieć wodociągowa na terenie OPPT Lipna jest dobrze rozwinięta. W 2020 roku udział osób korzystających z sieci wyniósł 95,6%, co jest zbliżone do średniej województwa (95,5%). Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w miastach był nieznacznie wyższy niż na obszarach wiejskich (96,2% w porównaniu do 95,4%). W Lipnie i Skępem wskaźniki te były stosunkowo podobne, wynosząc odpowiednio 95,8% i 95,7%. W Dobrzyniu nad Wisłą, natomiast dostęp do sieci wodociągowej miał prawie każdy mieszkaniec (99,9%). Jednakże w takich gminach jak Chrostkowo i Dobrzyń nad Wisłą w dalszym ciągu istnieje potrzeba rozbudowy sieci. W przeciwieństwie do sieci wodociągowej, sieć kanalizacyjna w powiecie lipnowskim jest mniej rozwinięta. W 2020 roku udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie OPPT Lipna wyniósł jedynie 36,3%. W porównaniu do średniej województwa (70,3%) znajdował się na znacznie niższym poziomie. Występuje również dysproporcja między obszarami miejskimi (79,3%) a wiejskimi (17,5%). Spośród gmin na tym obszarze szczególnie wysokim udziałem osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wyróżnia się gmina miejska Lipno, gdzie trzy czwarte mieszkańców ma dostęp do sieci. Natomiast w pozostałych gminach odsetek ten nie przekracza 50%.

Na terenie OPPT Lipno, według VI edycji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, istnieją cztery aglomeracje wodno-ściekowe. Są to:

- Aglomeracja Lipno, obejmująca gminę miejską Lipno o RLM 25 tys., o poziomie skanalizowania 98,48%;
- Aglomeracja Skępe, obejmująca gminę Skępe o RLM ponad 4 tys., o poziomie skanalizowania 96,96%;
- Aglomeracja Dobrzyń nad Wisłą o RLM ok. 2,6 tys., o poziomie skanalizowania 93,65%;
- Aglomeracja Kikół o RLM ok. 2,6 tys., o poziomie skanalizowania 98,64%.

5.1 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Termin „znaczące oddziaływanie” wprowadzony został przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – nie został jednak w niej zdefiniowany. W literaturze specjalistycznej dominuje stanowisko, że o znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji naruszenia określonych prawem standardów takich jak: jakość powietrza, wód powierzchniowych oraz gleb, poziom hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Natomiast zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 17) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przez znaczące negatywne oddziaływanie na obszar NATURA 2000 rozumie się *oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:*

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunkowych roślin i zwierząt, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Katalog przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco) określony został w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. W myśl art. 71 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko są to przedsięwzięcia wymagające uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku z powyższym nie wszystkie oddziaływania negatywne są oddziaływaniami znaczącymi.

W projekcie ST OPPT Lipna wskazano projekty wybrane do wsparcia w perspektywie finansowej 2021-2027. Lista podstawowa to 40 projektów, które uzupełnia 10 projektów z listy rezerwowej. Charakter planowanych projektów jest zróżnicowany. Są wśród nich działania zarówno „miękkie” podnoszące przede wszystkim jakość edukacji i rozszerzające ofertę edukacyjną, jak i „twarde” – inwestycyjne, których zakres oddziaływania ogranicza się do skali lokalnej.

Prognozuje się, że część z nich będzie w sposób negatywny oddziaływać na komponenty środowiska, w tym na powierzchnię ziemi, rośliny, zwierzęta, zasoby naturalne. Jednak, zgodnie ze stwierdzeniem przytoczonym powyżej, nie wszystkie te negatywne oddziaływania będą oddziaływaniami znaczącymi. Zakłada się, że znaczące negatywne oddziaływania na środowisko mogą wystąpić w przypadku realizacji projektów, poza projektami o charakterze „miękkim”, na obszarach, na których już obecnie występują problemy środowiskowe.

Ocena stanu środowiska w OPPT Lipna wykazała, że obszar ten mierzy się z problemami środowiskowymi, które potencjalnie mogłyby być potęgowane przez realizację przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko. Problemy te dotyczą przede wszystkim:

- obszaru wymagającego pogłębionej analizy z uwagi na utratę walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- terenów, na których przekroczone są dopuszczalne normy zanieczyszczenia powietrza,
- obszarów niedoboru wody dla potrzeb rolnictwa, zagrożonych erozją i suszą ze względu na działalność rolniczą,
- terenów wód powierzchniowych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych,
- terenów, na których mogą być przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu,
- terenów osuwisk, zagrożonych wystąpieniem ruchów masowych,
- terenów zagrożonych powodzią.

W związku z powyższym, jeśli planowane projekty nie będą realizowane na obszarach, których problemy środowiskowe dotyczą, nie zakłada się, że będą pogłębiały istniejące zagrożenia wobec komponentów środowiska, jak i środowiska jako całości. Zwraca się jednak uwagę, że ze względu na skalę i charakter projektu dokumentu, który nie zawiera konkretnych informacji dotyczących przestrzennych lokalizacji planowanych inwestycji, niejednokrotnie trudno jednoznacznie ocenić bezpośredni wpływ planowanych zamierzeń na określone tereny.

Analizując listy projektów planowanych do realizacji w ramach ST OPPT Lipna można stwierdzić, że w większości planowane projekty mają charakter prośrodowiskowy i prospołeczny. Nie tylko nie będą pogłębiały istniejących problemów środowiskowych, ale pomogą w ich rozwiązywaniu. W szczególności dotyczy to projektów realizujących cel szczegółowy: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna. Wykonanie kompleksowych modernizacji obiektów, w tym zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej, w ramach których przewidziana jest wymiana źródła ciepła z konwencjonalnego na odnawialne źródła energii pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego. Tym samym przyczyni się to do poprawy jakości powietrza na analizowanym obszarze, co obecnie jest istotnym problemem środowiskowym. Z kolei inwestycje w sieci wodociągowe, które przy ich wymianie czy rozbudowie mogą w ograniczonym zakresie i na etapie realizacji powodować uciążliwości, w tym negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi, w efekcie przyczynią się do poprawy jakości dostarczanej wody wpływają pozytywnie na zdrowie ludzi, a dzięki zastosowaniu nowego opomiarowania – ograniczeniu strat i zmniejszeniu występowania deficytów wody. Projekt Strategii zakłada również realizację szeregu projektów mających służyć adaptacji do zmiany klimatu, w tym poprzez wprowadzania nowych nasadzeń, retencjonowanie wód opadowych czy tworzenie „zielonych przestrzeni” przyjaznych dla mieszkańców. Zakłada się, że będą one realizowane w oparciu o dobre praktyki i pozwolą uniknąć błędów, które nie pozwalałyby osiągnąć zakładanego efektu, a jedynie szkodę dla środowiska.

5.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu dokumentu

Wymaganym elementem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie możliwych zmian stanu środowiska w przypadku nieprzyjęcia dokumentu. Realizacja działań zapisanych w projekcie ST OPPT Lipna z pewnością nie pozostanie obojętna dla środowiska jak i jego poszczególnych komponentów. Z uwagi na charakter planowych projektów w większości należy spodziewać się oddziaływań pozytywnych, a oddziaływania negatywne będą miały charakter lokalny, często przejściowy. Związane będą z wprowadzaniem nowych funkcji, mających służyć przede wszystkim lokalnym społecznościom.

Cele uwzględnione w projekcie dokumentu są spójne z celami zawartymi w dokumentach środowiskowych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Kierunki działań w celach szczegółowych 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna i 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń zawierają istotne obecnie uwarunkowania i trendy dotyczące ochrony środowiska, w tym m.in. adaptację do zmian klimatu, osiąganie neutralności klimatycznej i ograniczanie zużycia energii i zasobów.

Odstąpienie od realizacji niektórych z określonych celów mogłoby spowodować, że założone cele o charakterze prośrodowiskowym nie zostaną osiągnięte. W takim przypadku istniejące problemy środowiskowe mogą pozostać nierozwiązane albo nawet się pogłębić. W szczególności zwraca się tutaj uwagę na projekty z zakresu modernizacji sieci wodociągowych, których celem jest dostarczenie mieszkańcom powiatu dobrej jakości wody pitnej, jak i ograniczenie strat (ochrona zasobów) czy projekty z zakresu termomodernizacji, w tym tych prowadzonych wraz z wymianą źródeł ciepła na OZE, mające służyć ograniczeniu zużycia energii cieplnej, ale przede wszystkim również poprawie jakości powietrza poprzez

zmniejszenie niskich emisji z sektora komunalno-bytowego. Brak realizacji tego typu działań utrzyma lub może nawet zwiększyć negatywne oddziaływania na środowisko (dalsza emisja zanieczyszczeń do wody, powietrza czy strata zasobów). Nie podjęcie działań adaptacyjnych do zmian klimatu może spowodować, że na postępująca zmiana warunków klimatycznych będzie nasilała istniejące problemy i być może generowała nowe. Ocieplanie się klimatu, coraz częstsze i dłuższe fale upałów wymagają wprowadzenia rozwiązań, dzięki którym przestrzeń publiczna będzie przyjazna dla mieszkańców i zapewniające komfortowe warunki egzystencji. Bez nowych terenów zieleni bądź poprawy stanu zagospodarowania trudno będzie zwiększać odporność miast na skutki zmian klimatu. Ponadto analizowany obszar zmagają się z szeregiem problemów sfery społeczno-gospodarczej. Zidentyfikowane w diagnozie niski poziom wykształcenia mieszkańców i niska mobilność zawodowa wskazują na potrzebę działań służących zwiększaniu efektywności i skuteczności prowadzonego kształcenia na wszystkich jego poziomach. W przypadku ich braku należy spodziewać się, że sytuacja społeczno-gospodarcza gminy nie ulegnie poprawie, a tym samym mieszkańcom tego rejonu coraz trudniej będzie konkurować na rynku pracy. Ich szanse na osiągnięcie dobrej jakości życia będą mniejsze niż gdyby zakładane działania zostały podjęte.

W związku z powyższym brak przyjęcia i realizacji założeń zawartych w projekcie ST OPPT Lipna spowodowałyby, że obszar ten w dalszym ciągu zmagaliby się z problemami środowiskowymi, a jakość życia mieszkańców nie uległaby poprawie. Mniejsza byłaby szansa na osiągnięcie celu głównego zakładanego w projekcie dokumentu, tj. podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Możliwe, że istniejące problemy nasiliłyby się, a jakość życia i zdrowie mieszkańców uległyby pogorszeniu.

6 Istniejące problemy ochrony środowiska i cele istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Dokonana w rozdziale 5 ocena istniejącego stanu środowiska OPPT Lipna i identyfikacja zagrożeń potwierdziły istnienie problemów środowiskowych wskazywanych w programie ochrony środowiska opracowanym dla powiatu lipnowskiego. Problemy środowiskowe dostrzega się przede wszystkim w zakresie jakości i zasobów wód, jakości powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego, ochrony przyrody i krajobrazu, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony kopalin czy gospodarki odpadami, a także potrzeby ochrony klimatu i podjęcia działań adaptacyjnych do zmian klimatu.

Z uwagi na kompleksowość i ciągłość procesów środowiskowych w wymienionym powyżej programie ochrony środowiska dokonano charakterystyki długookresowych celów ochrony środowiska, których realizacja przyczyniałaby się do rozwiązania problemów środowiskowych identyfikowanych w przestrzeni powiatu lipnowskiego. Zestawiono je w tabeli i przedstawiono poniżej.

Tabela 2. Cele ochrony środowiska mające służyć rozwiązaniu obecnych problemów środowiskowych występujących w OPPT Lipna

Cel	Cel długoterminowy
Poprawa jakości wód	Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja wykorzystania
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu	Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł
Poprawa klimatu akustycznego	Zmniejszenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów
Ochrona przed polami elektroenergetycznymi	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków
Ochrona przyrody i krajobrazu	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności
Ochrona powierzchni ziemi i gleb	Podniesienie jakości gleb i ich ochrona oraz racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych
Ochrona zasobów kopalin	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
Edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w ochronie środowiska	Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa i zapewnienie dostępu do właściwej i możliwie dokładnej informacji o środowisku
Gospodarka odpadami	Osiągnięcie wymaganego systemu gospodarki odpadami funkcjonującego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu ochrony środowiska dla powiatu lipnowskiego

Nie zakłada się, żeby wskazywane do realizacji projekty miały negatywny wpływ na ustanowione na OPPT Lipna obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, omówione w rozdziale 5. Ocena istniejącego stanu środowiska – Przyrodniczy system obszarów chronionych.

Planowane zagospodarowanie wynikające z charakteru wybranych do realizacji projektów nie wpłynie z zasady negatywnie na przedmiot i cele ochrony obszarów chronionych. Nie zakłada się, że planowane działania wzmocnią obecnie występujące presje, na które narażone są obszary objęte ochroną prawną.

Projekty proponowane do realizacji wspomogą rozwiązywanie obecnie występujących problemów środowiskowych. Nie zakłada się, aby przyczyniły się do powstania nowych. Nie ma wśród nich projektów, których oddziaływanie na przestrzeń mogłoby być znacząco negatywne. Z kolei ich wdrożenie pozwoliło by zmniejszyć identyfikowane obecnie problemy środowiskowe, pośrednio wpływające również na stan obszarów cennych przyrodniczo (zanieczyszczenia powietrza, zanieczyszczenie wód powierzchniowych, niedobory wody, skutki zmian klimatu).

Analizując zakres przedmiotowy projektów przewidzianych do realizacji w ramach ST OPPT Lipna szczególnie silne pozytywne oddziaływanie na środowisko dostrzega się w ramach tych mających służyć osiągnięciu celów szczegółowych: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Wśród nich wskazuje się na działania z zakresu termomodernizacji, której efekty pozytywnie wpłyną na ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego. Poprawa efektywności energetycznej pozwoli zmniejszyć starty energetyczne, a tym samym obniżyć zapotrzebowanie na energię cieplną. Przy jednoczesnej wymianie źródła energii na odnawialne obniżona zostanie emisyjność

obiektu, w efekcie ograniczając ich udział w niskiej emisji, co z pewnością lokalnie wpłynie na poprawę jakości powietrza. Z kolei projekty dotyczące gospodarki wodno-ściekowej wpłyną pozytywnie na zasoby wodne obszaru, zarówno pod kątem ich ilości jak i jakości. Nie identyfikuje się działań, które miałyby doprowadzić do zaburzenia stosunków wodnych na omawianym terenie. Planowana jest natomiast modernizacja i uzupełnienie stacji uzdatniania wody, modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej oraz jej opomiarowanie. Pozwoli to na poprawę jakości wody dostarczanej do mieszkańców gmin, ale także zoptymalizuje zużycie. Dzięki inwestycjom na sieci wodociągowej możliwy będzie skuteczniejszy monitoring strat, co pozwoli chronić zasoby wodne obszaru. Na liście projektów znalazły się również te, których zadaniem jest dostosować przestrzeń do skutków zmian klimatu. Ich celem będzie racjonalne kształtowanie środowiska, w tym w oparciu o zastosowane próśrodowiskowych rozwiązania m.in. z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury. Z uwagi na coraz częściej występujące nietypowe zjawiska klimatyczne: fale upałów, zmiany w rocznym rozkładzie opadów, a także większą intensywność występowania opadów nawalnych, ich realizacja jest jak najbardziej zasadna. Z jednej strony pozwolą dostosować przestrzeń, zwłaszcza przestrzeń miast, do zmiany charakteru zjawisk meteorologicznych i pozwolą złagodzić potencjalne nowe problemy środowiskowe, z drugiej przyczynią się do powstania atrakcyjnych – nowych lub odnowionych przestrzeni publicznych.

Nie można wykluczyć, że w przypadku części planowanych działań może zaistnieć sytuacja, że będą one realizowane w obszarach lub sąsiedztwie obszarowych form ochrony przyrody lub pomników przyrody. W szczególności zwraca się uwagę na projekty dotyczące odnowy przestrzeni publicznych czy działania w obszarach zieleni – parki miejskie, zespół dworsko-parkowy, tereny zdegradowane. Skala opracowania i brak informacji na temat szczegółowych lokalizacji planowanych projektów nie pozwala stwierdzić czy takie sytuacje wystąpią. Zakłada się jednak, że podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody, a odnawiana przestrzeń będzie wspomagać osiągnięcie zakładanych celów ochrony środowiska.

7 Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko

Projekt ST OPPT Lipna zakłada osiągnięcie zakładanych celów rozwojowych dla obszaru, którego zasięg jest tożsamy z granicami powiatu lipnowskiego, poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Za cel główny przyjęto: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Jego osiągnięciu ma służyć 5 celów szczegółowych – poprzez realizację przypisanych im projektów. Ocenie oddziaływania projektu ST OPPT Lipna na środowisko została przeprowadzona na poziomie projektów. Przeanalizowano zarówno projekty z listy podstawowej (40 projektów), jak i rezerwowej (10 projektów). Projekty z listy podstawowej zestawiono w grupy według celów szczegółowych, natomiast projekty z listy rezerwowej potraktowano zbiorczo i ujęto w jednym bloku.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzona analiza polegała na ocenie wpływu planowanych projektów na obszary Natura 2000, jak i poszczególne komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne. Uwzględniono również zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Projekty oceniono w oparciu o przygotowaną matrycę logiczną. Jej wiersze stanowiły poszczególne projekty, kolumny natomiast zawierały ww. komponenty środowiska.

Na potrzeby oceny oddziaływania, w celu określenia charakteru przewidywanego wpływu na środowisko, przyjęto przedstawione poniżej definicje/sposoby określania rodzaju występującego oddziaływania:

- oddziaływanie bezpośrednie – powstaje w związku z realizacją projektu, może wystąpić w miejscu realizacji tego projektu lub w bezpośrednim jego otoczeniu, a także w zasięgu rozprzestrzeniania się emisji;

- oddziaływanie pośrednie – powstaje w wyniku realizacji projektu, występujących w dalszym otoczeniu od miejsca tego projektu;
- oddziaływanie wtórne – oddziaływanie, którego skutki będą odczuwane po zakończeniu realizacji danego projektu, będące wynikiem późniejszych interakcji pomiędzy elementami środowiska;
- oddziaływanie skumulowane – to suma skutków realizacji danego projektu rozpatrywana łącznie ze skutkami wdrażania innych projektów, a także inwestycji prowadzonych równocześnie, ale finansowanych z innych źródeł;
- oddziaływanie krótkoterminowe – to takie, którego czas występowania będzie trwał około 1 roku;
- oddziaływanie średnioterminowe – to takie, którego czas oddziaływania będzie trwał do 10 lat;
- oddziaływanie długoterminowe – to takie, którego czas oddziaływania będzie trwał co najmniej 10 lat;
- oddziaływanie stałe – które nie ustaje po zakończeniu projektu, oddziałujące w sposób ciągły;
- oddziaływanie chwilowe – trwające tylko przez czas realizacji projektu, oddziałujące na środowisko w sposób nieregularny, sporadyczny;
- oddziaływanie pozytywne – zapewniające korzystny wpływ na środowisko, które może przyczynić się do poprawy stanu wyjściowego lub do zmniejszenia istniejących oddziaływań;
- oddziaływanie negatywne – wywołujące skutki uważane za niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej, powodujące zwiększenie istniejących lub wprowadzenie nowych niepożądanych oddziaływań.

W ocenie projektów podstawowych wspierano się materiałami dodatkowymi w postaci kart projektów, tzw. fiszek. Było to konieczne, gdyż informacje zawarte w rozdziale 9.4 Wykaz wybranych projektów do wsparcia wraz z ich charakterystyką w postaci nazwy projektu i wskaźników nie stanowił materiału, na podstawie którego można by było dokonać oceny przewidywanych oddziaływań na środowisko. Dodatkowe materiały pozwoliły na określenie przedmiotowego zakresu planowanego przedsięwzięcia, choć dalej w wielu przypadkach nie zawierały informacji na temat lokalizacji planowanych projektów. Z tego powodu stopień oceny wpływu planowanych przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska pozostał na wysokim poziomie ogólności. Kompleksowe oddziaływanie projektów na środowisko będzie zależeć przede wszystkim od wyboru ich lokalizacji. W związku z tym szczegółowa ocena wpływu planowanych działań na środowisko będzie mogła zostać dokonana na kolejnych etapów przygotowania inwestycji.

Wyniki przeprowadzonej analizy przewidywanych oddziaływań projektów na poszczególne komponenty środowiska przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Wskazano w niej na przewidywany pozytywny (oznaczony „+”) lub negatywny (oznaczony „-”) wpływ planowanych do realizacji projektów na poszczególne komponenty środowiska. W przypadku niestwierdzenia takiego wpływu lub jego nieznaczącej roli – w tabeli wpisywano „0”. Do charakteru przewidywanego wpływu, tj. czy będzie to oddziaływanie bezpośrednie czy pośrednie, krótko-, średni- czy długoterminowe, stałe czy chwilowe, wtórne czy skumulowane, odniesiono się w części opisowej, będącej rozwinięciem ww. tabeli.

Natura 2000

Przeprowadzona ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko nie wykazała, żeby którykolwiek z planowanych do realizacji projektów w ramach wskazywanych celów szczegółowych Strategii Terytorialnej OPPT Lipna miał wpływ na obszary Natura 2000. Na obszarze znajduje się 5 obszarów Natura 2000, w tym jeden obszar specjalnej ochrony ptaków i cztery specjalne obszary ochrony siedlisk. Ochronie podlegają zarówno cenne przyrodnicze siedliska oraz cenne dla ochrony przyrody europejskiej gatunki roślin i zwierząt.

Potencjalnie największe oddziaływanie na obszary Natura 2000 mogłoby być związane z planowanymi do realizacji projektami inwestycyjnymi, dotyczącymi gospodarki wodno-ściekowej, ciepłowniczych, termomodernizacyjnych i infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Działania tego typu są planowane jednak w oddaleniu od obszarów Natura 2000. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że realizacji tego typu przedsięwzięć w odległości około 3-5 km od specjalnych obszarów ochrony siedlisk nie spowoduje negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony tych obszarów.

Nieliczne inwestycje będą realizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000. Projekty: Modernizacja azbestowej instalacji wodociągowej w Bobrownikach, Utworzenie Domu Kultury w Bobrownikach zostaną wykonane w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch obszarów Natura 2000: obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły PLB040003 i specjalnego obszaru ochrony siedlisk Włocławska Dolina Wisły PLH040039. Mimo to, nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań ze względu na stosunkowo niewielki zakres inwestycyjny tych przedsięwzięć. W czasie realizacji inwestycji nie wystąpią oddziaływania na siedliska przyrodnicze i chronione gatunki roślin. Poza ewentualnym chwilowym płoszeniem ptaków nie wystąpią także oddziaływania na chronione gatunki zwierząt.

Zwraca się uwagę, że projekt Strategii Terytorialnej OPPT Lipna przewiduje w części realizację projektów nie inwestycyjnych np. zwiększenie efektywności kształcenia, zwiększenie szans edukacyjnych, podniesieniem kompetencji, wsparciem administracyjnym. Realizacja tych projektów w żaden sposób nie oddziałuje na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Realizacja projektów związanych z odnową i zagospodarowaniem terenów zieleni np. „Zielone Miasto Lipno”, przywracanie pierwotnych funkcji terenom zdegradowanym, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, odnowa przestrzeni wokół jezior skępskich nie będą oddziaływać na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Realizacja projektów związanych z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną tj. budowa boiska wielofunkcyjnego, budowa skateparku, doposażenie siłowni zewnętrznych, montaż piłkochwyłów także nie będą oddziaływać na chronione siedliska, rośliny i zwierzęta związane z obszarami Natura 2000.

Większość projektów planowanych do realizacji ma charakter prośrodowiskowy, w szczególności te, które są związane z kompleksową modernizacją energetyczną budynków, odnową przestrzeni publicznych, działaniami adaptacyjnymi w miastach wpłyną pozytywnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawę stanu zieleni. Analizując oddziaływania skumulowane należy stwierdzić, że pośrednio wpłyną w nieznacznym stopniu pozytywnie na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 znajdujących się na obszarze OPPT Lipna.

W przypadku projektów „miękkich” nie prognozuje się wystąpienia oddziaływań na obszary Natura 2000.

W związku z powyższym w przeprowadzonej ocenie przewidywanych oddziaływań projektów zawartych w projekcie Strategii nie stwierdzono ich wpływu na obszary Natura 2000.

Różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny

Po przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko projektów planowanych do realizacji w ramach ST OPPT Lipna stwierdzono, że większość z nich nie będzie miała wpływu na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną obszaru objętego projektem dokumentu.

Do projektów mogących mieć potencjalnie negatywny wpływ na ww. komponenty środowiska przyrodniczego można zaliczyć inwestycje planowane do realizacji w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Prognozuje się, najbardziej na rośliny i zwierzęta może wpłynąć projekt dotyczący zagospodarowania terenów w miejscowości Chrostkowo. Zakładane w ramach zamierzonych inwestycji działania będą prowadzić do przekształcenia terenów w miejscowości Chrostkowo użytkowanych dotychczas jako rolnicze na tereny o funkcji sportowo-rekreacyjnej. Przewidziane w ramach projektu zamierzenia prowadzące do likwidacji terenów użytkowanych rolniczo, w tym utwardzenie ciągów pieszych, na etapie realizacji doprowadzą do zaburzenia równowagi w istniejącym ekosystemie. W przypadku oceny wpływu planowanych inwestycji na tereny użytkowane rolniczo, bioróżnorodność rozpatrywana jest na płaszczyźnie roślin i zwierząt dzikich towarzyszących użytkom rolnym. Ewentualne, przewidziane w ramach inwestycji nasadzenia roślin, dopełniające zakres główny inwestycji mogą potencjalnie wpłynąć na odzyskanie równowagi w ekosystemie na terenie objętym inwestycją.

Dla części z projektów planowanych do realizacji w ramach ST OPPT Lipna na obecnym etapie nie ma możliwości oceny ich potencjalnego wpływu na omawiane komponenty środowiska przyrodniczego. W takich przypadkach konkretne oddziaływania będzie można ocenić dopiero na etapie przygotowania i realizacji inwestycji. Do projektów mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na bioróżnorodność, faunę i florę obszaru można zaliczyć również projekty wiążące się z budową nowej infrastruktury (ścieżka rowerowa, ciągi pieszo-rowerowe, amfiteatr, mała architektura, urządzenia sportowo-rekreacyjne). W przypadku planowanej w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna budowy ścieżki rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 541 potencjalne negatywne oddziaływanie inwestycji na szatę roślinną obszaru może wynikać z konieczności wycinki istniejących przy drodze drzew i krzewów kolidujących z planowaną inwestycją. Analogiczna sytuacja może wystąpić w przypadku pozostałych projektów infrastrukturalnych. Rekompensatę negatywnego wpływu ww. inwestycji na szatę roślinną mogą stanowić nowe nasadzenia zaplanowane w obrębie zamierzonych zadań.

W przypadku projektów uwzględniających ocieplanie ścian i inne uszczelnianie budynków, w trosce o występujące na danym terenie gatunki ptaków chronionych, wskazane byłoby wykonanie ekspertyz ornitologicznych.

Po przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko można założyć, że do inwestycji, które będą mieć pozytywny wpływ na bioróżnorodność, florę oraz faunę obszaru objętego strategią będą należały projekty zamierzone do realizacji w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Realizacja projektów prośrodowiskowych, które w swoich założeniach mają zwiększanie powierzchni terenów zieleni, wprowadzenie nowych nasadzeń roślin, czy też zabiegi pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu, wpłynie bezpośrednio na prawidłowe funkcjonowanie całego systemu przyrodniczego – rośliny stanowią pożywienie m.in. dla owadów czy ptaków, a zadrzewienia oraz zakrzewienia tworzą miejsce rozrodu lub zimowania wielu drobnych zwierząt. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że w przypadku wprowadzenia nasadzeń drzew i krzewów rekomenduje się stosowanie gatunków rodzimych charakterystycznych dla lokalnych siedlisk i ekosystemów. Oprócz projektów stricte odnoszących się do tworzenia nowych terenów zieleni, można założyć, że w ramach projektów infrastrukturalnych przewidzianych w projekcie ST OPPT Lipna, wprowadzenie zieleni będzie stanowiło działania uzupełniające w stosunku do głównego założenia projektu.

W przypadku nieinwestycyjnych projektów „miękkich” nie przewiduje się oddziaływania na szatę roślinną, zwierzęta i bioróżnorodność.

Ludzie

Prognozuje się, że projekty będą miały pozytywny wpływ ludzi. Należy wspomnieć, że celem wszystkich projektów jest wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Projekty planowane do realizacji wskazywane w projekcie ST OPPT Lipno mają na celu rozwój regionu, kultury i turystyki, promowanie zrównoważonego rozwoju, ale również wzbogacenie życia mieszkańców.

Zapewnienie dostępności do edukacji przedszkolnej dla dzieci na terenie Gminy Lipno przyczyni się do poprawy jakości wychowania przedszkolnego oraz zwiększy atrakcyjność miejsc opieki. Podniesienie kompetencji w nauczaniu na etapie szkoły podstawowej ma na celu poprawę jakości procesu edukacyjnego, W efekcie wyposażając dzieci w nowe umiejętności zapewnia się im lepszy dostęp do kolejnych etapów edukacji, jak również większe szanse na odnalezienie się w przyszłości na rynku pracy. Dodatkowo, zapewnienie dostępu do różnorodnych form wsparcia dla dzieci z obszarów wiejskich przyczyni się do zmniejszenia różnicy w osiągnięciach edukacyjnych między dziećmi mieszkającymi na terenach wiejskich a miejskich.

Tworzenie miejsc spotkań społecznych oraz kulturalnych, takich jak Dom Kultury i Biblioteka Publiczna, zwiększy dostępność do usług społecznych, ale także umożliwi integrację społeczności lokalnej. Dzięki temu mieszkańcy będą mieli więcej możliwości rozwijania swoich zainteresowań i uczestniczenia w życiu społecznym. Modernizacja biblioteki w Lipnie pozwoli na stworzenie nowoczesnej oferty kulturalnej, co wpłynie pozytywnie na aktywność mieszkańców oraz uczyni miejsce bardziej atrakcyjnym dla rozwoju osobistego i kulturalnego. Budowa nowej siedziby Ośrodka Kultury w Skępem jest istotna dla rozwoju społecznego, integracji lokalnej społeczności oraz promocji kultury i działań aktywizacyjnych. A doposażenie nowego budynku szkoły muzycznej umożliwi dostęp do wysokiej jakości kształcenia artystycznego, ale także podniesie poziom wykształcenia zawodowego mieszkańców.

Dodatковым pozytywnym aspektem jest wsparcie administracyjne, które zapewni kompleksową obsługę kadrowo-administracyjną i przyczyni się do efektywnego wdrożenia wybranych projektów. Pozwoli to na efektywne wykorzystanie środków finansowych z korzyścią dla mieszkańców OPPT Lipna.

W kontekście bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców kluczowe znaczenie będzie miała poprawa jakości opieki zdrowotnej. Rozwój Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej zwiększy dostępność usług specjalistycznych i dostępność do diagnostyki stanu zdrowia pacjentów. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, co korzystnie wpłynie na środowisko, ale także na zdrowie mieszkańców i koszty eksploatacji budynków.

Aby zapewnić mieszkańcom dostęp do wody pitnej dobrej jakości konieczna jest modernizacja instalacji wodociągowych, w tym azbestowej funkcjonującej jeszcze obecnie w Bobrownikach. Oferowanie lepszej jakości wody przyczyni się do poprawy zdrowia i jakości życia mieszkańców analizowanego terenu, a także pozwoli na zmniejszenie strat wody, co przyniesie oszczędności zarówno dla mieszkańców jak i środowiska. Wymiana wodomierzy może dodatkowo wspomóc ten proces.

Korzystnie na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców wpłynie budowa ścieżki pieszo-rowerowej. Przyczyni się to do poprawy infrastruktury dla rowerzystów oraz pieszych, co zwiększy bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Stworzenie infrastruktury sportowej, takiej jak skatepark czy siłownie zewnętrzne, zapewni mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego. Zostanie utworzone miejsce do uprawiania sportu oraz spędzania czasu na świeżym powietrzu. Realizacja zagospodarowania Parku Miejskiego w Lipnie czy też projekt „Zielone Miasto Lipno” ma także na celu stworzenie nowych terenów zieleni oraz zazielenienie obszarów miejskich. Pozwoli to wspomóc proces adaptacji miasta do zmian klimatu i poprawy jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie zdrowszego i bardziej przyjaznego środowiska. Zagospodarowanie terenu przy rzece Mień w Lipnie, poprzez przywrócenie znajdujących się na tym terenie zdegenerowanych terenów zieleni oraz zbiornikom wodnym (stawom) ich pierwotnych funkcji, poprawi jakość

przeźreni tego miejsca. Dodatkowo, usprawni regulację wody w tym obszarze, co może zmniejszyć ryzyko występowania lokalnych powodzi i podtopień.

Projekty realizowane na OPPT Lipno przewidują szereg działań mających pozytywny wpływ na ludność lokalną. Projekty poprzez inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, opiekę zdrowotną, rozwój kulturalny oraz przestrzenie publiczne, przyczyniają się do poprawy standardów życia mieszkańców, wzmacniając jednocześnie społeczny kapitał oraz integrację społeczną. Można spodziewać się, że spodziewane pozytywne oddziaływania będą miały charakter pośredni i bezpośredni, długoterminowy i stały. Ewentualne uciążliwości mogą wystąpić na etapie realizacji planowanych inwestycji, ale będą miały charakter chwilowy, krótkoterminowy.

Woda

Dla zdecydowanej większości inwestycji planowanych do realizacji w ramach projektu ST OPPT Lipna nie zidentyfikowano oddziaływania na komponent środowiska jakim są wody. Jedenaście wspieranych przedsięwzięć (w tym dwa z listy rezerwowej) będzie oddziaływać na ten komponent środowiska pozytywnie. Dla żadnej z inwestycji nie zidentyfikowano negatywnego oddziaływania na wody.

Inwestycje infrastrukturalne, służące poprawie jakości wód na obszarze OPPT Lipna, realizowane będą w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Będą to działania głównie w zakresie modernizacji sieci wodociągowej w tym budowa stacji uzdatniania wody. W wyniku tych inwestycji infrastruktura zbiorowego zaopatrzenia w wodę ulegnie poprawie i będzie bazować na nowoczesnych rozwiązaniach. Dzięki realizacji stacji uzdatniania wody (w miejscowościach Orłowo i Karnkowskie Rumunki) oraz modernizacji istniejących stacji (w Chojnie i Chrostkowie Nowym) poprawie ulegnie jakość wody pitnej na obszarach wiejskich, szczególnie narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, a także zmniejszy się jej deficyt. Budowa inteligentnych sieci wodociągowych, wyposażonych w elementy służące opomiarowaniu zużycia według konkretnych obszarów i monitorowania strat sieciowych, pozwoli również w sposób bardziej efektywny tę wodę wykorzystywać. Inwestycje takie są przewidziane do realizacji w gminach: Chrostkowo, Lipno, Dobrzyń nad Wisłą i Kikół oraz w mieście Bobrowniki. W ramach projektów rezerwowych planowana jest zmiana opomiarowania i monitorowania zużycia wody na terenie gminy Bobrowniki, a także budowa sieci wodociągowych oraz 20 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wielgie. W OPPT Lipna w 2022 r. jedynie 42,5% ogółu mieszkańców korzystało z oczyszczalni ścieków, a różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest bardzo znacząca. Ponadto w gminie Wielgie udział osób korzystających z oczyszczalni ścieków jest jednym z najniższych na tym obszarze. Dlatego też działania te bezpośrednio wpłyną na poprawę jakości wody oraz zmniejszą jej straty. Realizacja tych przedsięwzięć będzie w sposób długoterminowy oddziaływać na ten obszar.

W ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna realizowane będą również następujące przedsięwzięcie związane z działaniami adaptacyjnymi do zmian klimatu – Przywracanie zdegradowanym terenom w Radomicach ich pierwotnych funkcji oraz Zwiększenie retencji stawów oraz nasadzenia drzew w zespole dworsko-parkowym położonym w miejscowości Wielgie. Działania te polegać będą m.in. na gospodarowaniu wodami opadowymi, przywracaniu zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji (odmulenie stawów, uregulowanie brzegów stawów), a tym samym zwiększeniu w nich pojemności do retencji wody, zwiększaniu powierzchni terenów zieleni oraz nasadzeniu drzew i krzewów, przez co będą one pozytywnie oddziaływać na wody. Oddziaływanie to będzie zarówno bezpośrednie i pośrednie, a ze względu na charakter przedsięwzięć również skumulowane.

Przedsięwzięcie te mają, jak już wcześniej wspomniano, charakter działań adaptacyjnych, które mają na celu budowanie odporności i przystosowanie do zmian klimatu. Ich realizacja wraz z dbaniem o trwałość

projektu będzie długoterminowo oddziaływała na ograniczenie nadmiernego spływu powierzchniowego z tych obszarów.

Charakter adaptacyjny ma również działanie Zagospodarowanie terenu przy rzece Mień w Lipnie w ramach Celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. W ramach projektu zostaną podjęte działania mające na celu zagospodarowanie wód opadowych poprzez przywrócenie znajdujących się na tym terenie zdegenerowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym (stawom) ich pierwotnych funkcji. Będą to działania zwiększające małą retencję wody nie tylko bezpośrednio poprzez renaturyzację zbiorników wodnych, ale również pośrednio poprzez zwiększenie powierzchni terenów zielonych oraz zastosowanie materiałów przepuszczalnych np. nawierzchni mineralno-gruntowych. Działania te będą mieć charakter długotrwały.

Należy wspomnieć o tym, że ze względu na lokalną skalę i charakter realizowanych przedsięwzięć, dla części z nich pomimo zmian jakie nastąpią w wyniku ich realizacji, np. poprzez zwiększenie powierzchni utwardzonej poprzez budowę utwardzonych ścieżek w obrębie terenów zielni (parków, miejsc rekreacji) nie zidentyfikowano oddziaływań na wody.

Powietrze

Przewiduje się, że łącznie 14 inwestycji z 7 gmin będą mieć pozytywne oddziaływanie na poprawę jakości powietrza. Są to w głównej mierze projekty wpisane do celu szczegółowego nr 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna (7), 2 projekty z celu 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń (Przebudowa wraz z wyposażeniem budynku użyteczności publicznej w Tłuchowie oraz Zagospodarowanie terenu przy rzece Mień w Lipnie), jak również 4 projekty wpisane na listę rezerwową. W ramach powyższych celów zaplanowano inwestycje w głównej mierze polegające na modernizacji energetycznej oraz termomodernizacji budynków. W ramach termomodernizacji spodziewany efekt, tj. pozytywny wpływ na jakość powietrza, przyniosą zamierzenia polegające na dociepleniu ścian zewnętrznych budynków i stropów dachów, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, wymianie bądź modernizacji systemów ogrzewania jak również montażu instalacji fotowoltaicznej. Termomodernizacja wpłynie na ograniczenie zużycia i strat energii, co w konsekwencji umożliwi także redukcję emisji CO₂ do atmosfery oraz przyczyni się do poprawy ekonomiki funkcjonowania obiektu. Poprawa jakości powietrza zostanie osiągnięta również poprzez inwestycje zmierzające do budowy ścieżek pieszo-rowerowych oraz wprowadzanie nowych bądź dodatkowych nasadzeń drzew na obszarze objętym inwestycją. Ponadto zwraca się uwagę, że 2 projekty wpisane na listę rezerwową mogłyby osiągnąć znacznie wyższą jakość poprawy powietrza poprzez wymianę kotłowni węglowych na instalacje OZE a nie na kotłownie gazowe.

Poprawa wskaźników jakości stanu akustycznego zależy od rodzaju pojazdów, ograniczenia prędkości, spadku natężenia ruchu jak również udziału pojazdów ciężkich w ruchu drogowym. W celu poprawy komfortu akustycznego przewiduje się działania zmierzające do zmniejszenia ruchu pojazdów poprzez budowę większej liczby ścieżek rowerowych oraz wprowadzanie nowych bądź dodatkowych nasadzeń drzew na obszarze objętym inwestycją.

Szczególną uwagę należy poświęcić projektowi polegającemu na zagospodarowaniu terenu przy rzece Mień w Lipnie. Dzięki zagospodarowaniu wód opadowych poprzez przywrócenie znajdujących się na tym terenie zdegenerowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym (stawom) ich pierwotnych funkcji, czyli realizacji małej retencji wody zwiększy się powierzchnia terenów zielonych oraz powstanie możliwość nasadzenia drzew i krzewów, które pozytywnie wpłyną na poprawę warunków aerosanitarnych w mieście i ograniczenie hałasu. Dodatkowo zwiększy się również absorpcję gazów cieplarnianych.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że 1 z 50 projektów, tj. Zagospodarowanie terenu w miejscowości Chrostkowo – etap II może negatywnie wpłynąć na stan akustyczny. W ramach powyższego projektu zamierza się przekształcić tereny obecnie użytkowane rolniczo na tereny sportowo-rekreacyjne. Utwardzenie ciągów pieszo-rowerowych, budowa obiektów sportowych takich jak skatepark, park street workout, tor rowerowy,

pumptrack znacznie wpłynie na stan akustyczny w terenów położonych bezpośrednim sąsiedztwie osiedla domów jednorodzinnych w centrum miejscowości Chrostkowo. Podobne oddziaływanie może być odczuwalne dla projektu polegającego na budowie skateparku w Kikole, jednakże ze względu na brak informacji o dokładnej lokalizacji obiektu nie zdecydowano się zidentyfikować dla tego projektu znaczących oddziaływań negatywnych.

Powierzchnia ziemi

W ramach pięciu celów szczegółowych projektu ST OPPT Lipna zidentyfikowano projekty, których realizacja potencjalnie będzie miała negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi. Takie oddziaływanie będzie wynikać głównie z potrzeby przeprowadzenia prac ziemnych i konstrukcyjnych. Wynikać będą one również ze zmian wprowadzanych w zagospodarowaniu terenów.

Projekty dotyczące zmian w zagospodarowaniu terenu przewidziane m.in. w Chrostkowie i Dobrzyniu nad Wisłą mogą wpłynąć przede wszystkim na zmiany ukształtowania terenu na skutek przygotowania go pod inwestycję, przeprowadzenie prac ziemnych może zakłócić naturalną strukturę oraz skład gleby, zmiany w jej składzie mineralnym i organicznym. Oprócz tego w ramach zagospodarowania zaplanowane jest także utwardzenie ciągów pieszych, co spowoduje zmniejszenie powierzchni terenu zdolnej do absorpcji wody. Oddziaływania oceniono jako negatywne, bezpośrednie, chwilowe (związane z wykonywaniem prac budowlanych) i stałe.

Oprócz wyżej wskazanych inwestycji dotyczących zagospodarowania terenu, w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, przewidziano realizację projektu przywracania zdegradowanym terenom w Radomicach ich pierwotnych funkcji, który potencjalnie będzie miał pozytywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi. Przede wszystkim inwestycja zakłada zwiększenie powierzchni terenów zieleni oraz wymianę szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne, co może poprawić zdolność terenu do absorpcji i retencji wody. Zaś przywrócenie terenom zieleni pomoże ograniczyć erozję gleby i poprawić jej strukturę, a także zmniejszy spływ powierzchniowy. Oddziaływania oceniono jako pozytywne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe.

Budowa sieci wodociągowej oraz 20 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wielgie, wpisana na listę rezerwową projektów i modernizacja azbestowej instalacji wodociągowej w Bobrownikach czy poprawa infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Chrostkowo realizowane w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, jako inwestycje infrastruktury liniowej potencjalnie mogą negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi, jednak z uwagi na skalę planowanych inwestycji można uznać na nieznaczący. Poprzez prace ziemne w fazie realizacji inwestycji struktura i stan gleby w pasie inwestycji ulegnie zakłóceniu. Jednak po wykonaniu inwestycji i przykryciu nowych sieci wodociągowych, możliwe jest przywrócenie zagospodarowania terenu sprzed realizacji prac np. odnawiając tereny zieleni. Ważne przy planowaniu inwestycji jest odpowiednie zorganizowanie prac, dążąc do minimalizacji potencjalnych zagrożeń. Oddziaływania oceniono jako bezpośrednie i chwilowe.

Również w ramach celu szczegółowego 2 planowana jest realizacja projektu budowy ścieżki pieszo-rowerowej w gminie Tłuchowo, w ramach którego będzie istniała potrzeba wykonania prac ziemnych, służących rozbudowie istniejącej infrastruktury wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 541. W fazie realizacji można spodziewać się negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi. Zakończenie inwestycji spowoduje przywrócenie powierzchni do poprzedniego stanu, ewentualnie większą jej zajętość pod tereny utwardzone w związku z wykonaniem ścieżki pieszo-rowerowej. Związku z tym można przyjąć, że w perspektywie długofalowej oddziaływanie tego projektu na powierzchnię ziemi jest nieznaczące. Można również założyć, że z uwagi na zwiększenie ruchu pieszo-rowerowego kosztem ruchu samochodowego, nastąpi pozytywna zmian w kontekście zmniejszenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, które mogą się kumulować w bezpośrednim sąsiedztwie pasa drogowego.

W ramach projektu ST OPPT Lipna planowane są także działania zmierzające do budowy infrastruktury społecznej, w tym sportowej. Jednym z projektów, w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń, który może negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi jest budowa skateparku w Kikole. Z uwagi na charakter obiektu, oprócz możliwych przekształceń w strukturze gleby, związanych z pracami ziemnymi, stworzenie powierzchni utwardzonych prowadzi do zmniejszenia przepuszczalności gruntu i tworzenia gleby antropologicznej. Oddziaływania oceniono jako negatywne, bezpośrednie i stałe. Pozostałe projekty dot. budowy boisk sportowych w Maliszewie i Woli, pomimo przeprowadzenia prac ziemnych i potencjalnie możliwych zakłóceń w strukturze gleby, będą negatywnie oddziaływać na powierzchnię ziemi przede wszystkim na etapie ich realizacji. Z tego względu ważne jest odpowiednie zaplanowanie prac i dobór odpowiedniej technologii, dążąc do minimalizacji potencjalnych zagrożeń. Oprócz infrastruktury sportowej planowana jest także budowa ośrodka siedziby Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Skępem. Na etapie powstawania budynku i realizacji elementów zewnętrznych, mogą pojawić się zmiany ukształtowania terenu, związane z pracami ziemnymi, które mogą obejmować niwelację terenu, zaburzenia warstwy gleby i jej struktury w wyniku przekopów i usuwaniu warstw gleby pod wylewkę fundamentów oraz zmniejszenie przepustowości gruntu poprzez utwardzanie powierzchni asfaltem lub kostką brukową, lecz zmiany w tym przypadku mają lokalny charakter, ograniczony do miejsca realizacji inwestycji. Ponadto dotyczą przestrzeni miejskiej, która już obecnie jest przekształcona antropogenicznie.

Zwraca się jednak uwagę, że projekty planowane w przestrzeni gmin powiatu lipnowskiego będą miały charakter lokalny, a ich wpływ na powierzchnię ziemi będzie ograniczony do miejsca ich realizacji. W związku z tym przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi również będą miały charakter lokalny. Poza tym nie przewiduje się, aby pozostałe projekty zawarte w tabelach, z uwagi na „miękki” charakter lub działania ograniczone do obiektów już istniejących, polegający na pracach remontowych wewnątrz obiektów lub ich doposażeniu czy zmianie funkcji, mogły w sposób negatywny oddziaływać na powierzchnię ziemi.

Krajobraz

Oddziaływania na krajobraz można spodziewać się w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

W ramach celu szczegółowego Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna przewidziano realizację inwestycji dotyczących przywrócenia zdegradowanym terenom w Radomicach ich pierwotnych funkcji, zwiększenie retencji stawów oraz nasadzenia drzew w zespole dworsko-parkowym w miejscowości Wielgie oraz „Zielone Miasto Lipno”. Przewiduje się, że zaplanowane przedsięwzięcia będą korzystnie wpływały na krajobraz w perspektywie długoterminowej i wpłyną na poprawę ładu przestrzennego. Będą one polegały m.in. na zwiększeniu powierzchni przepuszczalnych oraz terenów zieleni poprzez utworzenie parków kieszonkowych, nowych nasadzeń drzew i krzewów. Działania te przyczynią się to zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej, a tym samym w istotny sposób wpłyną na wzrost atrakcyjności otoczenia. Tereny zielone chronią przed powodzią i podtopieniami a także poprawiają aspekty wizualne oraz estetyczne otoczenia, jak również tłumią hałas. Zwraca się uwagę, że zwiększenie dostępu do terenów zielonych wpływa również na sferę społeczną poprzez częstszy i dłuższy czas przebywania w ich otoczeniu. W konsekwencji podniesienie estetyki oraz walorów terenu powoduje wzrost zainteresowania społecznego, jak również pociąga za sobą wzrost cen na rynku nieruchomości.

Odnosząc się do inwestycji w ramach celu szczegółowego Atrakcyjna i dostępna przestrzeń realizowane będą działania dotyczące zagospodarowania przestrzeni publicznej w Parku Miejskim w Lipnie, odnowy przestrzeni publicznej wokół jezior skępskich oraz zagospodarowania terenu przy rzece Mień w Lipnie. Prognozuje się, iż projekty będą miały oddziaływanie pozytywne na krajobraz, ponieważ spowodują wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych. Na obszarze OPPT Lipna przewiduje się działania mające na celu rewitalizację Parku Miejskiego w Lipnie. Jest to kolejny etap działań prowadzących na obszarze Parku

Miejskiego mających na celu przywrócenie atrakcyjności, poprawę estetyki oraz dostępności dla mieszkańców wszystkich grup społecznych. Ponadto przewiduje się również realizację inwestycji polegającej na odnowie przestrzeni publicznej wokół jezior, gdzie zauważalny jest obecnie brak odpowiedniego zagospodarowania terenów przyjeziornych. Poprzez uporządkowanie terenów zieleni i odnowę małej infrastruktury staną się one przestrzenią do rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Odnowa przestrzeni publicznych przyczyni się do poprawy estetyki całego obszaru i wzrostu jej atrakcyjności dla mieszkańców, a także poprawi wizerunek całej gminy. Realizacja działania polegająca na zagospodarowaniu terenu przy rzece Mień w Lipnie będzie oddziaływała również pozytywnie na krajobraz. Obecnie są to tereny nieużytkowane, stanowiące rozlewiska rzeki Mień, zdegradowane, ale porośnięte roślinnością szuwarową, która naturalnie występuje w strefie przybrzeżnej wód. W ramach inwestycji przewiduje się wprowadzenie nowych nasadzeń, które nie będą wpływały na zaburzenie równowagi lokalnego ekosystemu. Tereny dotychczas niezagospodarowane mają stać się miejscem aktywności społeczności lokalnej poprzez powiększenie obszarów zielonych z dostosowaną infrastrukturą towarzyszącą.

Przy realizacji inwestycji w ramach pozostałych celów nie stwierdza się wpływu na krajobraz. Prognozowane działania nie będą oddziaływały w znaczący, negatywny sposób i długoterminowy na krajobraz z uwagi na lokalny charakter inwestycji. Ponadto będą one uzupełnieniem terenu o nową infrastrukturę, która jest kontynuacją obecnej funkcji i użytkowania terenu.

Klimat

Działania podejmowane podczas realizacji projektu ST OPPT Lipna będą służyć przeciwdziałaniu zmianom klimatu i degradacji środowiska. Zakłada się, że większość zaproponowanych do realizacji projektów nie będzie wpływać na klimat. 15 działań, w tym 3 z listy rezerwowej będą oddziaływać w sposób pozytywny na ten komponent środowiska. Nie przewiduje się, żeby któryś z zaproponowanych projektów miał negatywnie oddziaływać na klimat.

Największy pozytywny wpływ na klimat będzie wiązał się głównie z realizacją projektów zapisanych w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna. Działaniami wpływającymi korzystnie na ten komponent są działania związane ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do środowiska. Są one powiązane m.in. z termoizolacją i modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznej oraz modernizacją systemów ciepłowniczych. Dodatkowo planowane do zainstalowania m.in. instalacje fotowoltaiczne spowodują mniejsze wykorzystanie paliw kopalnianych, co będzie skutkowało mniejszą emisją szkodliwych substancji do atmosfery. W ramach działań związanych z modernizacją energetyczną budynków zakłada się również zwiększenie oszczędzania energii elektrycznej poprzez wymianę źródeł ciepła. Zatrzymanie ciepła w budynkach będzie możliwe dzięki dociepleniu ścian oraz wymianie dachu oraz okien. Ponadto część projektów (Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej i Efektywne systemy ciepłownicze) zakłada powstanie magazynów energii, które pozwolą na magazynowanie energii wytworzonej za pomocą odnawialnych źródeł energii. Zmniejszenie się emisji CO₂ nastąpi również poprzez budowę ścieżek rowerowych. Zakłada się, że skutki tych działań będą długotrwałe. Dodatkowo korzystne oddziaływanie na ten komponent środowiska zakłada się w 3 projektach związanych z adaptacją do zmian klimatu. Adaptacja to ma następować poprzez nasadzenia, zazielenianie, gospodarowanie wodami opadowymi oraz usprawnieniem systemu retencji.

W celu szczegółowym 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń projekt Przebudowa wraz z wyposażeniem budynku użyteczności publicznej w Tłuchowie będzie wpływać korzystnie na klimat. Działania w tym projekcie będą obejmować wymianę źródła ciepła na odnawialne źródła energii, wymianę okien i drzwi oraz ocieplenie budynku. Spowoduje to zmniejszenie kosztów ogrzewania budynku oraz emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Projekt Zagospodarowanie terenu przy rzece Mień w Lipnie będzie oddziaływać pozytywnie poprzez przekształcenie istniejących zbiorników wodnych w obiekty małej retencji wody oraz nowe

nasadzenia, które spowodują zatrzymywanie wody w zbiornikach. Dodatkowo zakłada się, że wykonanie projektu wpłynie na poprawę stanu powietrza atmosferycznego i łagodzenie zmian klimatu – zwiększenie absorpcję gazów cieplarnianych.

Wpływ na klimat planowanych inwestycji będzie długotrwały. Należy mieć na uwadze, że w przypadku niektórych inwestycji, m.in.: zatrzymywanie wody deszczowej czy redukcja emisji zanieczyszczeń, oddziaływanie nie będzie natychmiastowe. Ponadto wpływ ten w zależności od inwestycji będzie oddziaływać na klimat w sposób bezpośredni lub pośredni.

Zasoby naturalne

Realizacja działań zapisanych w projekcie ST OPPT Lipna będzie wpływała na zasoby naturalne, jednak w większości będzie to oddziaływanie mało znaczące. Wpływ na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta i wody opisano już wcześniej. Należy jednak zaznaczyć, że realizacja niektórych inwestycji infrastrukturalnych będzie prowadziła do pewnych zmian w oddziaływaniu na gleby, lasy, inne formy zieleni oraz zasoby wód podziemnych i powierzchniowych.

Korzystne oddziaływanie na ochronę zasobów naturalnych położonych na obszarze OPPT Lipna nastąpi podczas realizacji inwestycji w zakresie celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna. Działania w ramach m.in. zazieleniania miast, zwiększenia retencji stawów, modernizacji sieci wodociągowej z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań i przebudowy stacji uzdatniania wody pozwolą zabezpieczyć szczególnie wody gruntowe, powierzchnię ziemi i roślinność. Ponadto inteligentne sieci wodociągowe zapewniają oszczędność wody, rozeznanie stopnia użycia wody i zapotrzebowania na nią w danych obszarach. Znaczący pozytywny i trwały wpływ na zasoby naturalne będzie również widoczny w związku z realizacją projektu odnoszącego się do zagospodarowania terenu przy rzece Mień. W ramach inwestycji zwiększy się powierzchnia terenów zieleni, powstaną nowe nasadzenia drzew i krzewów. Aktualnie na omawianym terenie nie występuje wysoka roślinność, co prowadzi do szybszego odparowywania wód opadowych. Ponadto w zakresie działań nastąpi zagospodarowanie wód opadowych poprzez przywrócenie zdegradowanym zbiornikom wodnym (stawom) i terenom zielonym ich pierwotnej funkcji tj. małej retencji. W związku z opisanymi pracami nie przewiduje się ingerencji w powierzchnię ziemi, co mogłoby doprowadzić do naruszenia stosunków wodnych i spowodować zmianę ukształtowanego systemu zasobów wodnych. W ramach inwestycji będą zastosowane materiały przepuszczalne (nawierzchnia mineralno-gruntowa), które stworzą możliwość obiegu wody.

Zwiększony stopień zagrożenia związany z możliwością przekształcenia powierzchni ziemi i zmniejszenia powierzchni rolniczej będzie wynikać z działania w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Inwestycja dotyczy zagospodarowania terenu w Chrostkowie i przeznaczenia go na obiekt sportowo-rekreacyjny. W miejscach powierzchni dotychczas użytkowanych rolniczo powstanie nowa przekształcona przypowierzchniowa warstwa ziemi. W zakresie inwestycji zakłada się budowę obiektów sportowych, ścieżek edukacyjnych, placu zabaw, które wpłyną niekorzystnie na zasoby naturalne.

Realizacja pozostałych przedsięwzięć nie wpłynie znacząco na zasoby naturalne. Przewiduje się, że oddziaływanie będzie negatywne i pozytywne, bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe i stałe.

Zabytki

Potencjalne pozytywne oddziaływanie na zabytki przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w projekcie ST OPPT Lipna, zidentyfikowano jedynie dla następujących trzech projektów: Zwiększenie retencji stawów oraz nasadzenia drzew w zespole dworsko-parkowym położonym w miejscowości Wielgie realizowanego w ramach ,celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, Biblioteka na miarę XXI wieku – modernizacja i wyposażenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lipnie realizowanego w ramach celu

szczegółowego 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa oraz Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Parku Miejskiego w Lipnie – etap II w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Park dworski w Wielgiem z XIX w. wpisany jest do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego. Odmulenie stawów położonych na jego terenie a także nasadzenie drzew z zachowaniem historycznego charakteru i założenia parkowego wpłynie pozytywnie zarówno na sam park jak i otaczającą go zwartą zabudowę miejscowości.

W rejestrze zabytków ujęty został również Park Miejski im. Narutowicza w Lipnie dla którego przewidziany jest kolejny etap rewitalizacji obejmujący m.in.: modernizację ciągów spacerowych, uporządkowanie zieleni, remont altany i montaż małej architektury. Realizacja tego projektu przyczyni się do poprawy stanu przestrzeni publicznej i wzmocni ochronę tego obszaru.

Budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lipnie położony przy ul. Piłsudskiego 22 to budynek dawnego sejmiku z zespołu sejmiku powiatowego wpisany do gminnej ewidencji zabytków. W ramach projektu przewidziana jest modernizacja istniejących pomieszczeń, a prowadzone prace przyczynią się do poprawy stanu technicznego budynku.

Zadania te mają na celu modernizację zabytkowego budynku oraz przywrócenie lub nadanie nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych w celu udostępnienia ich mieszkańcom. Wymiar tych działań będzie długotrwały, a efektem powinna być poprawa stanu technicznego i wyglądu obiektów. Zwraca się uwagę na potrzebę starannego przygotowania i wykonania prac, aby w trakcie przeprowadzania remontów nie doprowadzić do dalszej degradacji tych obszarów. Niewłaściwie przeprowadzone prace mogą negatywnie wpłynąć na ich funkcjonowanie.

Dla pozostałych przedsięwzięć ze względu na ich lokalizację nie obejmującą obiektów lub obszarów objętych ochroną prawną zabytków lub ze względu na brak określonej lokalizacji nie stwierdzono oddziaływania na zabytki.

W OPPT Lipna nie przewiduje się realizacji inwestycji, które będą w negatywny sposób oddziaływać na zabytki, o ile ich realizacja będzie przebiegała prawidłowo (przez prawidłową realizację działań rozumie się działania minimalizujące negatywny wpływ na omawiany komponent).

Dobra materialne

Zgodnie z celem głównym projektu ST OPPT Lipna, jakim jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej, dla wszystkich projektów planowanych w niej do realizacji, zidentyfikowano pozytywne oddziaływanie na dobra materialne.

Realizowane projekty wpłyną długoterminowo na poprawę jakości dóbr materialnych: bezpośrednio – poprzez prowadzone inwestycje, w tym w ramach celu szczegółowego 1. Gospodarka i wykształcone kadry celu szczegółowego 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa oraz pośrednio – jako wtórny efekt tych inwestycji, w tym w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna i celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Rekomendowane do realizacji projekty pośrednio wpłyną na dobra materialne zarówno jednostek wchodzących w skład OPPT Lipna, jak i jego mieszkańców. W efekcie skumulowanych działań mogą wpłynąć pozytywnie na wzbogacenie się mieszkańców w odpowiednie kompetencje, dzięki którym będą oni w stanie zgromadzić i wykorzystać środki dążąc do podniesienia poziomu życia. W wyniku prac termomodernizacyjnych wzrośnie wartość nieruchomości, poprawa jakości przestrzeni publicznych wpłynie na wzrost atrakcyjności danych miejscowości. Pozytywne oddziaływanie na dobra materialne będzie miało również zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego (wymiana źródeł ciepła) oraz modernizacja sieci wodociągowych.

Podnoszenie wartości i dostępności dóbr materialnych jest niezbędnym do rozwoju regionu i osiągnięcia standardów wysokorozwiniętych państw europejskich.

Podsumowując, dokonana ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazujących do realizacji w ramach projektu ST OPPT Lipna na środowisko wykazała, że w zdecydowanej większości ich wpływ będzie pozytywny. W szczególności skumulowanego pozytywnego wpływu należy spodziewać się w stosunku do mieszkańców tego obszaru. Szeroki zakres przedsięwzięć pozwoli zarówno na podniesienie jakości kształcenia, opieki zdrowotnej, dostępu do kultury czy przyjaznej, odnowionej przestrzeni publicznej, ale również będzie odpowiedzią na występujące problemy środowiskowe. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków wpłyną bezpośrednio na poprawę jakości powietrza, w perspektywie długofalowej – na ograniczenie zmian klimatu, a pośrednio na całą sferę biotyczną – rośliny, zwierzęta i ludzi. Podobnie z działaniami na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą – w sytuacjach coraz częstszego jej niedoboru konieczne jest podejmowanie działań służących retencji wód opadowych, modernizacji sieci wodociągowych w celu ograniczenia strat i zapewnienia mieszkańcom dobrej jakości wody do spożycia. Działania te bezpośrednio będą oddziaływać na wodę, ale pośrednie efekty będą również odczuwalne dla roślin, zwierząt i przede wszystkim ludzi. Pozytywnego skumulowanego efektu działań można się również spodziewać w przypadku projektów dotyczących odnowy przestrzeni publicznych. Zakłada się, że ich wieloaspektowość pozwoli na przekształcenia fragmentów przestrzeni w miejsca przyjazne mieszkańców, zielone, czyste, tworzące swoiste ekosystemy w tkance jednostek osadniczych.

8 Analiza wariantowa przeprowadzona w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierająca racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

W niniejszym rozdziale dokonano analizy możliwych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Rozważono również potrzebę wdrażania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Powyższą analizę dostosowano do charakteru projektu dokumentu, którego głównym celem jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Szczególną uwagę zwrócono na zasady prewencji i przezorności, aby móc zidentyfikować potencjalne negatywne oddziaływania na jak najwcześniejszym etapie i podjąć działania w celu ich uniknięcia, ewentualnie złagodzenia.

W projekcie ST OPPT Lipna część zaproponowanych projektów ma charakter działań „miękkich”, które będą wpływały pozytywnie na ludzi oraz dobra materialne. Działania te nie będą miały żadnego oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska, w tym obszary Natura 2000.

Podczas analizy oddziaływania projektów wybranych do wsparcia zarówno z listy podstawowej jak i rezerwowej nie stwierdzono, bazując na dostępnych materiałach, aby którykolwiek z nich był realizowany na obszarach Natura 2000. Wskazywane do realizacji projekty mają charakter lokalny, a w związku z tym ich potencjalne negatywne oddziaływanie na środowiskowo będzie ograniczone miejscowo – do obszaru realizacji inwestycji. Ponadto część projektów będzie dotyczyła działań adaptacyjnych (prowadzonych na terenach miejskich), a także wpływała pozytywnie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń do wód, gleb czy powietrza, czy zmniejszenie start w zasobach wodnych. W sposób pośredni będzie miało to pozytywny wpływ na obszary Natura 2000 zlokalizowane w OPPT Lipna.

W związku z powyższym za najważniejsze uważa się właściwe przeprowadzenie procesu inwestycyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień środowiskowych na terenach przewidzianych pod inwestycje, na etapach poprzedzających ich realizację, tj.:

- procedury oceny oddziaływania na środowisko (dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które wymagają wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
- wydawania odrębnych zezwoleń i pozwoleń (zezwoleń na realizację inwestycji drogowych, pozwoleń wodno-prawnych, itp.);
- wydawania decyzji lokalizacyjnych i budowlanych,
- przygotowania dokumentacji technicznej.

Jak wspomniano już wcześniej projekty planowane do realizacji w większości mają charakter prośrodowiskowy i prospołeczny. Jednak nawet w ich przypadku zasadne jest podjęcie działań służących zminimalizowaniu niekorzystnych wpływów na środowisko i jego poszczególne komponenty, jeśli takie występują, a zwłaszcza jeśli występują na etapie realizacji. Wskazuje się na bogatą ofertę katalogów dobrych praktyk, w których zebrano dotychczasowe doświadczenia porealizacyjne. Korzystanie z nich pomoże uniknąć błędów na etapie planowania i wykonywania inwestycji, a tym samym pozwoli ograniczyć szereg niekorzystnych oddziaływań.

W przypadku inwestycji liniowych, w analizowanym projekcie dokumentu – budowa ścieżki pieszo-rowerowej Tłuchowo – Kamień Kotowy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 541, szczególną uwagę należy zwrócić na istniejący drzewostan i tak projektować inwestycję, aby uniknąć nieuzasadnionej wycinki. Konieczne jest również zabezpieczenie istniejących drzew na etapie wykonywania prac budowlanych, by uniknąć ich uszkodzeń.

Zakres prac inwestycji powinien uwzględniać potrzeby biologiczne gatunków chronionych mogących występować w obrębie terenów, które w wyniku prowadzonych prac zostaną mogą zostać przekształcone (dotyczy zwłaszcza projektów z zakresu zagospodarowywania terenów m.in. w Chrostkowie czy przy rzece Mień w Lipnie).

Realizacja projektów nie powinna negatywnie wpływać na stan koryt i dolin cieków, zlewni jezior, ich eutrofizacji. Planowane działania w obrębie koryt cieków i w sąsiedztwie jezior powinno być poprzedzone inwentaryzacją takich terenów. Szczególną uwagę zwraca się na zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych, które stanowią znaczną część analizowanego obszaru, w tym obszar objęty projektem dotyczącym zagospodarowania terenu przy rzece Mień.

Jedną z grup planowanych do realizacji projektów są działania związane z pracami termomodernizacyjnymi budynków. Zwraca się uwagę, że obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem wystąpienia gatunków chronionych, a nawet przeprowadzić ekspertyzy ornitologiczne. Ponadto w realizacji projektów, zwłaszcza prac ziemnych i budowlanych, należy uwzględnić okresy rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym okresy lęgowe ptaków.

Analiza istniejącego stanu środowiska oraz prognozowanych oddziaływań na środowisko i jego komponenty w kontekście planowanych działań wykazały, że zdecydowana ich większość nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska na przedmiotowym obszarze, jak i w jego otoczeniu. Wręcz przeciwnie – przewiduje się pozytywny wpływ zrealizowanych projektów na poprawę stanu środowiska, ewentualnie na jego utrzymanie. Złuszczają to działania zapisanych w projekcie ST OPPT Lipna, w wyniku których nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa efektywności energetycznej czy przystosowanie do zmian klimatu będą oddziaływały korzystnie na środowisko przyrodnicze.

Właściwe przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach projektu ST OPPT Lipna pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej. Rozpowszechnianie inteligentnych rozwiązań m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wpłynie na mniejsze zużycie zasobów środowiska, a równocześnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Przyjęte założenia zawarte w projekcie ST OPPT Lipna uważa się za słuszny kierunek do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego OPPT Lipna. Zwraca się jednak uwagę na znaczenie wyboru sposobów realizacji założonych projektów. Istotne jest, aby odbywał się on z poszanowaniem zasobów środowiskowych, ograniczające negatywne oddziaływania na etapie realizacji inwestycji. Właściwe przygotowanie, wybór rozwiązań zgodnych z najnowszą dostępną wiedzą o ich wpływie na środowisko oraz realizacja z poszanowaniem zastanych zasobów, w tym istniejących terenów zieleni, pozwoli nie tylko zrealizować projekt, ale także przynieść korzyści i ograniczyć ewentualne szkody. Zwraca się również uwagę na sposób zagospodarowywania przestrzeni czy to w ramach prac w sąsiedztwie termomodernizowanych obiektów czy odnawianych przestrzeni publicznych – preferowane jest wprowadzanie gatunków rodzimych. Realizacja projektu dokumentu wraz z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego przyczyni się poprawy jakości przestrzeni OPPT Lipna, a tym samym środowiska życia i działalności mieszkańców obszaru.

9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod oraz częstotliwości przeprowadzenia analizy skutków realizacji projektu dokumentu

Zgodnie z zapisami art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza powinna zawierać propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Projekt ST OPPT Lipna zawiera rozdział odnoszący się do systemu monitorowania strategii terytorialnej. W projekcie ustalono 7 założeń realizacji tego procesu oraz przedstawiono wzór „Karty monitorowania stanu realizacji strategii” oraz „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”.

Za monitoring skutków realizacji projektowanego dokumentu odpowiedzialne są władze partnerstwa, które realizują zadanie poprzez powołanie zespołu zadaniowego dedykowanego do prowadzenia monitorowania (Zespół Zadaniowy ds. Realizacji Strategii) w całym okresie realizacji ustaleń strategii.

Wyniki monitoringu będą przedstawiane raz w roku w publikacji pn. „Raport z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna” (zwany dalej Raportem). Zakłada się, że raport będzie sporządzany do końca miesiąca marca roku następującego po roku, za który jest sporządzany raport. Raport po przyjęciu przez władze partnerstwa będzie przekazywany do Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 nie później niż do końca miesiąca maja roku następującego po roku, za który jest sporządzany. Raport zostanie również opublikowany na stronach internetowych partnerstwa (jeśli prowadzi stronę) oraz wszystkich JST będących sygnatariuszami partnerstwa.

Raport będzie składał się z 3 obligatoryjnych części:

1. Charakterystyki działań oraz efektów realizacji projektów strategii, realizowanej poprzez wypełnienie „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii”.
2. Analizy stanu wskaźników realizacji strategii, realizowanej poprzez „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”.

3. Podsumowania zawierającego najważniejsze wnioski z dokonanej analizy. Projekt strategii zaznacza, że w tej części należy zwrócić uwagę na: zdefiniowanie ryzyka realizacji wraz z propozycją ich zminimalizowania, zidentyfikowanie możliwości usprawnienia realizacji ustaleń strategii, zidentyfikowane projekty, które rekomenduje się do usunięcia ze strategii podczas formalnej aktualizacji.

Monitorowanie realizacji Strategii OPPT Lipna będzie realizowane w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów założonych w poszczególnych projektach. Wskaźniki zostały wytyczone jako odrębny rozdział „Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii” oraz zastosowane w charakterystyce. Łącznie wyodrębniono 25 wskaźników produktu oraz 11 wskaźników rezultatu. Przedstawione wskaźniki produktu odnoszą się do produktów powstałych w wyniku realizacji projektów. Natomiast wskaźniki rezultatu związane są z efektem zrealizowanych przedsięwzięć.

Na poprawę jakości środowiska m.in. będą miały wpływ wskaźniki:

- Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej
- Pojemność obiektów małej retencji
- Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu
- Wspierana infrastruktura rowerowa
- Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej
- Szacowana emisja gazów cieplarnianych
- Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)
- Objętość retencjonowanej wody.

Uważa się, że zaproponowane wskaźniki pozwolą w wystarczającym stopniu monitorować wpływ realizowanych projektów na środowisko w obszarze prowadzenia polityki terytorialnej Lipna.

10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona do projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna (ST OPPT Lipna) – dokumentu wspólnego realizowania polityki terytorialnej na obszarze wszystkich dziewięciu gmin powiatu lipnowskiego, na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty przewidziane do realizacji w perspektywie finansowej 2021-2027. Projekt ST OPPT Lipna został sporządzony w ścisłym nawiązaniu do ustaleń programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, z którego będzie w głównej mierze finansowany. Zwiera zamkniętą listę 40 projektów podstawowych i listę 10 projektów rezerwowych możliwych do realizacji w przypadku uwolnienia środków w ramach powierzonej alokacji lub zwiększenia alokacji dla OPPT Lipna. Wskazywane projekty mają służyć osiągnięciu założonego celu głównego, tj. podniesieniu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparciu procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.

Każdy dokument, który stwarza ramy realizacji tzw. przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Celem tej oceny jest zidentyfikowanie oddziaływań na środowisko, które nastąpią w wyniku realizacji ustaleń danego dokumentu. Mogą to być oddziaływania pozytywne lub negatywne, stałe lub chwilowe, bezpośrednie lub pośrednie, wtórne lub skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe.

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu ST OPPT Lipna została sporządzona zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Bydgoszczy.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest opracowaniem pomocniczym, które ma na celu uświadomienie społeczeństwu, organom opiniujących projekt dokumentu, organom przyjmującym dokument, jakie skutki dla środowiska przyniesie jego realizacja. Prognoza oddziaływania na środowisko analizuje stan środowiska obszaru objętego zasięgiem projektu dokumentu, możliwe zmiany wynikające z realizacji jego ustaleń oraz identyfikuje potencjalne zagrożenia dla środowiska, w tym ludzi. Zadaniem prognozy jest ocena potencjalnych oddziaływań na komponenty środowiska, tj. obszary Natura 2000, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zwierzęta, rośliny, ludzi, różnorodność biologiczną, zabytki, dobra materialne, klimat, zasoby naturalne, jak również środowisko jako całość. Wskazuje możliwości i sposoby ograniczania znaczących oddziaływań na środowisko m.in. poprzez działania o charakterze administracyjnym, organizacyjnym i technicznym. Zwraca uwagę na właściwy wybór i przeprowadzenie procedury administracyjnej, w tym konsultacji społecznych jako kluczowy na etapie planowania inwestycji. Projekt ST OPPT Lipna zawiera zamkniętą listę projektów przewidzianych do wsparcia. Bazując jednak na projekcie dokumentu nie zawsze można określić ich konkretne miejsca ich realizacji. W związku z tym stopień szczegółowości prognozy dostosowano do zawartych w projekcie dokumentu informacji. Z uwagi na ich stopień ogólności, zwłaszcza w zakresie przedmiotu i potencjalnego miejsca realizacji, posłużono się materiałem dodatkowym w postaci kart projektów, tzw. fiszek.

Ocena potencjalnego oddziaływania na środowisko przeprowadzona została w odniesieniu do listy projektów podstawowych i listy projektów rezerwowych wybranych do wsparcia w ramach polityki terytorialnej dla OPPT Lipna. Grupują się one w ramach 4 zasadniczych celów szczegółowych, tj. Gospodarka i wykształcone kadry, Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, Wysoka jakość życia społeczeństwa, Adaptacja i dostępna przestrzeń, które uzupełniają cel szczegółowy 5 – Wsparcie administracyjne. W znacznej części są to działania dedykowane mieszkańcom i służące podniesieniu poziomu rozwoju społecznego, poprzez

działania szkoleniowe lub aktywizacyjne, pozbawione charakteru inwestycyjnego, w związku z czym nie generują negatywnych oddziaływań na środowisko. Z kolei szereg działań o charakterze inwestycyjnym dotyczy niewielkich prac służących modernizacji, rozbudowie, przebudowie, doposażeniu istniejących obiektów lub urządzeń infrastruktury społecznej oraz technicznej. Tylko pojedyncze projekty wiążą się z realizacją nowego zagospodarowania najczęściej o niewielkiej skali, których oddziaływanie ma charakter lokalny, ograniczony do miejsca realizacji inwestycji, ewentualnie jej bezpośredniego sąsiedztwa. Przeprowadzona analiza przewidywanego oddziaływania wskazywanych do realizacji projektów na poszczególne komponenty środowiska (załącznik nr 1) wykazała, że potencjalne negatywny wpływ można wiązać się z inwestycjami powodującymi zmiany w przeznaczeniu terenu, np. w ramach takich projektów jak: Zagospodarowanie terenu w miejscowości Chrostkowo, Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Tłuchowo – Kamień Kotowy ciągu drogi wojewódzkiej nr 541, Budowa skateparku w Kikole czy budowy/rozbudowy sieci wodociągowych w Bobrownikach, na terenie gminy Chrostkowo czy gminy Wielgie. Jednocześnie zwraca się uwagę, że przewidywane znaczące oddziaływanie nie będzie dotyczyło bezpośrednio obszarów Natura 2000.

Projekt ST OPTT Lipna realizuje cele środowiskowe zapisane w dokumentach szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego, w tym dążenie do zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska przyrodniczego i zapobiegania jego degradacji, przeciwdziałania, jak również adaptacji do zmian klimatu. Wpisuje się w proekologiczną politykę Unii Europejskiej, której celem jest wprowadzenie „zielonego ładu”. Realizowane projekty będą uwzględniały zasadę „nie czyni poważnych szkód” i nie wpłyną na pogorszenie obecnego stanu środowiska. Zidentyfikowane negatywne oddziaływania na środowisko będą ograniczone miejscowo, częściowo o charakterze przejściowym. Na dalszym etapie przygotowywania inwestycji zostaną opracowane działania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące straty przyrodnicze w stosunku do zidentyfikowanych zagrożeń.

Realizacja projektu ST OPPT Lipna będzie regularnie monitorowana i publikowana w formie „Raportu z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Lipna”. Monitorowanie będzie prowadzone w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów założonych w poszczególnych projektach. Na podstawie wybranych wskaźników rezultatu związanych z efektem zrealizowanych przedsięwzięć możliwa będzie ocena ich wpływu na środowisko.

W świetle przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko projektu ST OPPT Lipna można stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei szereg projektów przewidzianych do realizacji będzie dotyczył wprowadzenia rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie m.in. ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wód i powietrza, racjonalnego wykorzystania zasobów czy odnowy przestrzeni publicznych i ich adaptacji do zmian klimatu. Realizacja ustaleń dokumentu przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego OPPT Lipna, w tym wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. W efekcie można oczekiwać poprawy stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców tego obszaru.

Wykorzystane materiały

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko w szczególności korzystano z następujących opracowań, danych i materiałów:

Dokumenty:

- Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego
- Ocena zgodności z zasadą „nie czynić poważnych szkód” (DNSH) zakresów wsparcia zawartych w projekcie programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, Toruń, 2022
- Parki i Obszary Chronionego Krajobrazu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń 2020
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry z dnia 16 listopada 2022r.
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z dnia 4 listopada 2022r.
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, Włocławek, 9 listopada 2020r.
- Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030, przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022r.
- Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 z dnia 14 lipca 2009r.
- Raport o ocenie stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko – pomorskiego
- Raport o stanie akustycznym środowiska w Polsce na podstawie wyników realizacji map akustycznych + III runda realizacji map akustycznych, GIOŚ, Warszawa 2020
- Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2022 r., Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2022
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko - pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2023
- Stan środowiska w województwie kujawsko-pomorskim – Raport 2020, Główny Inspektorat ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2020
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjęta przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020r.

Serwisy internetowe – bazy danych i informacji:

- Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania (<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>)
- Bank Danych o Lasach (<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal>)
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – Geoserwis (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>)
- Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej (geoportal.gov.pl)
- Geoportal Województwo Kujawsko-Pomorskie (<https://geoportal.mojregion.info>)
- Hydroportal (<https://isok.gov.pl/hydroportal.html>)
- Internetowy atlas województwa kujawsko-pomorskiego (<http://atlas.kujawsko-pomorskie.pl>)
- Klimada 2.0 – Baza wiedzy o zmianach klimatu (<https://klimada2.ios.gov.pl/>)
- Klimat Polski 2021 (imgw.pl)
- Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce (<http://mapa.korytarze.pl>)
- Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych (<http://geoportal.pgi.gov.pl>)
- Serwis Natura 2000 (<http://natura2000.gdos.gov.pl>)
- System Wymiany Informacji o Różnorodności Biologicznej w Polsce (biodiv.gdos.gov.pl)

Serwisy internetowe instytucji:

- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gdos>)
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (<https://www.gov.pl/web/gddkia/generalna-dyrekcja-drog-krajowych-i-autostrad>)
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Monitoring Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-stanu-srodowiska>)
- Główny Urząd Statystyczny (<https://www.stat.gov.pl>)
- Komenda Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu (<https://www.gov.pl/web/kwpsp-torun>)
- Komisja Europejska (www.ec.europa.eu)
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy (<https://www.gov.pl/web/uw-kujawsko-pomorski>)
- Lasy Państwowe (<https://www.lasy.gov.pl/pl>)
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (<https://www.wody.gov.pl>)
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (<https://www.kujawsko-pomorskie.pl>)

Spis tabel

Tabela 1. Liczba złóż kopalin w granicach OPPT Lipna	11
Tabela 2. Cele ochrony środowiska mające służyć rozwiązaniu obecnych problemów środowiskowych występujących w OPPT Lipna	31

Spis map

Mapa 1. Udokumentowane złoża kopalin w granicach OPPT Lipna	12
Mapa 2. Jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych w OPPT Lipna	15
Mapa 3. Obszary prawnie chronione w OPPT Lipna	20
Mapa 4. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych w OPPT Lipna	21
Mapa 5. Obszary istotne z punktu widzenia audytu krajobrazowego dla województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wymagające pogłębionej analizy z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu	26

Załącznik nr 1

Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Lipna na elementy środowiska

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania dotyczące autorów prognoz oddziaływania na środowisko o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Patrycja Janowska

Załącznik nr 1. Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Lipna na elementy środowiska

Lp.	Projekty do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027	KOMPONENT ŚRODOWISKA												
		Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel główny: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej														
Cel szczegółowy 1. Gospodarka i wykształcone kadry														
OPPT-LI-1	Doposażenie nowego budynku szkoły muzycznej wraz z salą koncertową w Lipnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna														
OPPT-LI-3	Modernizacja azbestowej instalacji wodociągowej w Bobrownikach	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-5	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej (gmina Chrostkowo)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-6	Poprawa infrastruktury wodociągowej na terenie gminy Chrostkowo	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
OPPT-LI-8	Modernizacja instalacji centralnego ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-9	Modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana części wodomierzy na terenie Gminy Dobrzyń nad Wisłą.	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
OPPT-LI-11	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej (gmina Lipno)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-12	Efektywne systemy ciepłownicze (gmina Lipno)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-13	Efektywna infrastruktura zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Lipno	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
OPPT-LI-16	Przywracanie zdegradowanym terenom w Radomicach ich pierwotnych funkcji (gmina Lipno)	0	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0	+
OPPT-LI-17	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej wraz z audytem na terenie Gminy Kikół	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-18	Efektywna infrastruktura zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Kikół	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
OPPT-LI-22	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 w Lipnie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-26	Zielone Miasto Lipno	0	+	+	+	+	0	0	0	+	+	+	0	+
OPPT-LI-30	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Tłuchowo- Kamień Kotowy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 541 (gmina Tłuchowo)	0	0	+	0	-	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-33	Budowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Orłowo (gmina Wielgie)	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-35	Zwiększenie retencji stawów oraz nasadzenia drzew w zespole dworsko – parkowym położonym w miejscowości Wielgie	0	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+
Cel szczegółowy 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa														
OPPT-LI-2	Rozwój AOS w Szpital Lipno sp. z o. o.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-4	Utworzenie Domu Kultury w Bobrownikach i zmiana lokalizacji Biblioteki Publicznej	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-14	Zwiększenie efektywności kształcenia ogólnego w placówkach edukacyjnych na terenie gm. Lipno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-23	Biblioteka na miarę XXI wieku - modernizacja i wyposażenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lipnie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+
OPPT-LI-27	Przedszkolaki - nasza przyszłość (miasto i gmina Skępe)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-28	Budowa siedziby Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Skępem	0	0	+	0	-	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-31	Podniesienie kompetencji kluczowych w nauczaniu na etapie szkoły podstawowej (gmina Tłuchowo)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-34	Kształcenie ogólne w placówkach oświatowych na terenie gminy Wielgie	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-36	Lipnowskie przedszkolaki – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym (miasto Lipno)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-37	Rozszerzenie dodatkowej oferty edukacyjnej dla przedszkolaków na terenie Gminy Lipno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-38	Wsparcie edukacyjne dzieci i nauczycieli z terenu Gminy Kikół	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Załącznik nr 1. Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Lipna na elementy środowiska (cd)

Lp.	Projekty do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027	KOMPONENT ŚRODOWISKA												
		Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel szczegółowy 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń														
OPPT-LI-7	Zagospodarowanie terenu w miejscowości Chrostkowo - etap II	0	-	+	-	-	0	-	-	0	0	-	0	+
OPPT-LI-10	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Parku Miejskiego w Dobrzyniu nad Wisłą	0	0	+	0	0	0	0	-	0	0	0	0	+
OPPT-LI-15	Odnowa przestrzeni publicznej sołectw (gmina Lipno)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-19	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy terenie rekreacyjnym w Woli (gmina Kikół)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-20	Budowa skatepark w Kikole	0	0	+	0	0	0	0	-	0	0	0	0	+
OPPT-LI-21	Doposażenie siłowni zewnętrznej nad jeziorem w Kikole wraz z montażem piłkochwyłów przy boiskach plażowych	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-24	Zapewnienie dostępności lipnowskich szkół podstawowych dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wraz z budową bieżni tartanowej, stanowiącej edukacyjną bazę sportową (miasto Lipno)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-LI-25	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Parku Miejskiego w Lipnie – etap II	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	+	+
OPPT-LI-29	Odnowa przestrzeni publicznej wokół jezior skępskich (miasto i gmina Skępe)	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	+
OPPT-LI-32	Przebudowa wraz z wyposażeniem budynku użyteczności publicznej w Tłuchowie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-LI-40	Zagospodarowanie terenu przy rzece Mień w Lipnie	0	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	0	+
Cel szczegółowy 5. Wsparcie administracyjne														
OPPT-LI-39	Wsparcie administracyjne dla OPPT Lipno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Lista projektów rezerwowych														
1	Zmiana pomiarowania i monitorowania zużycia wody na terenie Gminy Bobrowniki	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
2	W podróż szlakiem filmowym - śladami kina niemeo (miasto Lipno)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
3	Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych (gmina Lipno)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
4	Wprowadzenie systemu monitorowania oświetlenia oraz modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Lipno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
5	Inwestycje w infrastrukturę przedszkolną (gmina Lipno)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
6	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku użyteczności publicznej w Tłuchowie przy ul. Sierpeckiej 2	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
7	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Zadusznikach (gmina Wielgie)	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
8	Budowa sieci wodociągowych oraz 20 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wielgie	0	0	+	0	0	+	0	-	0	0	+	0	+
9	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego w Czarnem (gmina Wielgie)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
10	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta i Gminy Skępe	0	0	+	0	-	0	+	0	0	+	0	0	+

Źródło: opracowanie własne

Oddziaływanie:

- + pozytywne
- negatywne
- 0 nie stwierdzono lub nieznaczące